

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL

Genel Başkan

Şemsi DENİZER

Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU

Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ

Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ

Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİS BAĞDADIOĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR
ERKİN OKAY
MEHMET OHRI

FOTOGRAFLAR
NİHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi

Bayındır Sk. No: 10

Yenişehir/ANKARA

Tel: 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)

Fax : 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların
düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi, 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.,

Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.,

**DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR**

Dizgi - Baskı:

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

AYIN İÇİNDEN

Devlet Bakanları Aykon Doğan ve Bekir Sami Dağcı ile Maliye Bakanı İsmet Atilla 15 Nisan'da TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, 5 Nisan istikrar tedbirleri ile ilgili olarak görüş alış-verişinde bulundular. İki saate yakın devam eden görüşmelerde, istikrar tedbirleri hakkında TÜRK-İŞ'in görüşleri de alındı. Resimde, Bakanlar ve TÜRK-İŞ yöneticileri görüşüyor.

Alman Sosyal Demokrat Parti (SPD)'den bir heyet geçtiğimiz ay TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, Genel Sekreter Şemsi Denizer ile görüştü. İki ülke arasındaki sosyal ve ekonomik sorunlarla, işçi hareketini ilgilendiren konuların ele alındığı görüşme yaklaşık bir saat kadar devam etti. Resimde Alman Sosyal Demokrat Parti heyeti, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer ile görüşüyor.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) Sosyal Güvenlik uzmanı Benin'li F. G. Bossa, geçtiğimiz ay TÜRK-İŞ'i ziyaret etti. TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ile görüşen ILO uzmanı F. G. Bossa, çalışma hayatını ilgilendiren konularda TÜRK-İŞ'in görüşlerini aldı. Resimde Bossa görüşme sırasında görüşüyor.

BUNALIMIN FATURASINI BUNALIMI YARATANLAR ÖDEMELİDİR

Türkiye büyük bir bunalım yaşıyor. Bunalımın sorumlusu biz değiliz. Bu bunalımı, işçiler, memurlar, emekliler, işsizler, esnaf ve sanatkar veya küçük üretici köylüler yaratmadı.

Bunalımın sorumluları bellidir.

Bunalımı, ülkemizi yağmalayan uluslararası tekeller sermaye yarattı. Kazancımızın önemli bir bölümünü her yıl borç faizi ve anaparası olarak yabancı bankalara ödüyoruz.

Bunalımı, döviz işlemlerinden trilyonlarca lira kazanan bankalar, devleti soyan hayali ihracatçılar yarattı.

Bunalımı, milyarlarca lira kazanırken, beş kuruş vergi vermeyen büyük tüccarlar, büyük toprak sahipleri, vergi kaçakçıları yarattı.

Bunalımı, ucuz işçiliğin verdiği tembellikle teknolojisini geliştirmeyen ve uluslararası alanda rekabet gücü son derece sınırlı olan sanayiciler yarattı.

Bunalımı, Irak'ın haksız yere Kuveyt'i işgali sonrasında konan ambargo nedeniyle Türkiye'nin kayıpları yarattı.

Bunalımı, kamu kurum ve kuruluşlarını, belediyeleri, KİT'leri, tarım satış kooperatifleri birliklerini sermayeye peşkeş çeken ve kendi taraftarları için arpalık olarak kullanan siyasi partiler yarattı.

Bunalımı, çeşitli biçimlerde yolsuzluk ve hırsızlık yapanlar, rüşvet alanlar, görevlerini yerine getirmeyenler yarattı.

Bunalımı, hepimizin lanetlediği terör daha da derinleştirdi. Terörle mücadelede harcanan kaynaklar ve terör nedeniyle çalışmayan fabrikalar, gelmeyen turistler, ekilmeyen tarlalar, yokolan doğal kaynaklar ve insangücü, bunalımın derinleşmesine neden oldu.

Bunalımı biz yaratmadık.

Ama bunalımdan çıkışın yükü yine bizim sırtımıza yıkılmak isteniyor.

DYP-SHP Koalisyon Hükümeti, 5 Nisan 1994 tarihinde bir

ekonomik paket veya istikrar programı açıkladı.

Bu istikrar programı, bizim değil, Uluslararası Para Fonu'nun, Dünya Bankası'nın, TÜSİAD'ın, TİSK'in, Odalar Birliği'nin programıdır. Bu, bunalımı yaratanların, bunalımdan çıkışın yükünü gerçekte omuzlaması gerekenlerin programıdır.

Bu programın hazırlanmasında bizim söz hakkımız yoktu. Bu program konusunda bizim onayımız alınmadı.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bu programın karşısında açık bir biçimde tavır almıştır.

24 Ocak İstikrar Programı'nın yıldönümü nedeniyle bu yıl düzenlediğimiz Sempozyumda söylediklerimiz bir bir çıkmaktadır.

Hükümetin ve işverenlerin, bugün karşısındaki işçilerin ve sendikaların, 24 Ocak 1980 tarihindeki işçiler ve sendikalar olmadığını iyi kavrayacakları inancındayız.

İstikrar Programını zorla uygulatabilmek amacıyla Anayasasının 119. Maddesinin işverenlerce gündeme getirilmesini ise büyük bir talihsizlik olarak değerlendiriyoruz. Bir taraftan toplumsal mutabakattan söz edenlerin, ülkemizde tüm demokratik hakların kullanımını sona erdirecek olağanüstü halin uygulanmasını gündeme getirmelerinin, inanırlılıklarına büyük darbe indirdiği açıktır.

İşçi sınıfı üretkendir ve bu niteliğinden dolayı da iyimserdir ve umut doludur. Halkımız umudu da TÜRK-İŞ'tir.

9 Nisan'da Zonguldak'ta, 16 Nisan'da Kırşehir'de, 24 Nisan'da Ankara'da ve ülkemizin birçok yerinde aynı günlerde meydanları dolduran yüzbinlerce çalışan, meşru ve demokratik gücünü bir kez daha göstermiştir ve gerektiğinde yeniden gösterecektir.

Dağ ne kadar yüksek olursa olsun, yol onun üstünden aşar. Birlik ve beraberliğimizle, bu sıkıntılar da aşacağız. Bunalımın faturasını, bunalımı yaratanlara ödettireceğiz.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu açıklaması :

"İstikrar programı sendikacılık hareketini yoketmeyi amaçlıyor"

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Hükümetin 5 Nisan'da açıkladığı istikrar paketinde, işçi hareketini ve çalışanları hedefleyerek büyük sıkıntılarla karşı karşıya bırakması nedeniyle 6 Nisan'da olağanüstü toplandı.

Toplantı sonunda yayımlanan bildiriye, **"İstikrar programı, sendikacılık hareketini yok etmeyi amaçlayarak, işçi sınıfına, halkımıza ve Türkiye Cumhuriyetine büyük zararlar verecek bir anlayışla hazırlanmıştır"** denildi.

Bildiri aynen şöyle:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, DYP-SHP Koalisyon Hükümeti tarafından kabul edilen ve 5 Nisan 1994 günü kamuoyuna açıklanan İstikrar Programı'na, temel mantığı, hazırlanış biçimi, amaçları ve öngördüğü uygulamalarından tümüyle karşıdır. Başkanlar Kurulumuz, halkımıza danışmadan IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talimatlarıyla

hazırlanan bu programı, halkımızın temel tüketim mallarına yapılan zamları, işyeri kapatmalarını, işyerlerinin uluslararası ve yerli tekelere ve vurgunculara peşkeş çekilmesi uygulamalarını, sosyal güvenlik alanındaki haklarımızı daha da gaspetme girişimlerini protesto etmektedir. İstikrar programı olarak sunulanlar, Türkiye'yi büyük bir toplumsal ve siyasal huzursuzluğa itecek bir istikrarsızlık programıdır. Programın amacı, bunalımın yükünü çalışanların, emeklilerin, işsizlerin, kısaca halkımızın, sırtına yıkmaktır.

İstikrar programının ilk ve daha sonraki aşamalarının uygulanması, halkımızı hızla yoksullaştıracak, işsizliği iyice artıracak, benzeri programların uygulandığı ülkelerde görüldüğü gibi, hırsızlığın, fuhuşun, intiharların ve her türlü ahlaksızlığın hızla yayılmasına yol açacaktır.

İstikrar programı, Sendikacı-

lık Hareketini yok etmeyi amaçlayarak, işçi sınıfına, halkımıza ve Türkiye Cumhuriyeti'ne büyük zararlar verecek bir anlayışla hazırlanmıştır.

Ülkemize ve halkımıza yönelik böyle bir saldırı karşısında, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, tarihi sorumluluğunu bir kez daha yerine getirerek, tüm halkımızı, ülkemizin bağımsızlığı ve halkın refahı ve mutluluğu için, meşru ve demokratik çizgide birlikte mücadele etmeye çağırmaktadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bu İstikrar Programının yeniden değerlendirilmesini ve aşağıdaki adımların derhal atılmasını istemektedir.

- Halkımızı yoksullaştıran zamlar geri alınmalıdır.

- Küçük üretici köylülere devlet tarafından verilen destek sürdürülmeli ve daha da artırılmalıdır.

● İşyeri kapatmaları derhal durdurulmalıdır.

● Halkımızın ve ülkemizin aleyhinde, uluslararası ve yerli tekellerin ve vurguncuların çıkarlarına olan özelleştirme derhal durdurulmalıdır.

● Avrupa Birliği ülkelerindeki standartlarda bir iş güvencesi ve işsizlik sigortası uygulaması getirilmelidir.

● Kamu çalışanlarına grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyetlerde bulunma hakları tanınmalıdır.

● Ekonominin, kamu kernisinin ve KİT'lerin önemli sorunları vardır. Bu sorunlar, Hükümetin ve TÜRK-İŞ'in katıldığı çalışmalarla çözümlenmelidir.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 12 Eylül döneminin antidemokratik tüm düzenlemelerini değiştirme vaadi ile işbaşına gelen, DYP-SHP Koalisyon Hükümeti'nin bugüne kadarki uygulamalarını, 5 Nisan İstikrar Programını ve bir süre sonra gündeme getireceği anti-demokratik yasa değişikliklerini görüşerek, şu kararları almıştır:

● Türkiye'de toplumsal ve siyasal istikrar isteyen halkımız, 5 Nisan İstikrar Programına karşıdır. Bu uygulamalar ilk olarak, 9 Nisan 1994 Cumartesi günü Zonguldak'ta düzenlenecek olan büyük mitingle protesto edilecektir. Başkanlar Kurulumuz bu mitinge topluca katılacaktır.

● İstikrar programında kapatılacağı bildirilen işyerleri hal-

kımızdır. Bu işyerlerinde çalışan işçiler, halkımıza ait bu işletmeleri ülkemizin ve halkımızın çıkarları için korumak amacıyla demokratik haklarını kullanarak çeşitli eylemlere başvurmuşlardır. Başkanlar Kurulumuz, bizden önceki nesillerin ve bizim alınterimizin ürünü olan ve onbinlerce ailenin geçim kapısı olan bu işyerlerinin kapatılmasına karşı arkadaşlarımızın meşru tepkisini desteklemekte ve tüm halkımızın, bu meşru ve demokratik eylemleri aktif bir biçimde desteklemesini istemektedir.

● İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs, tüm işçi konfederasyonları, kamu ücretli çalışanlarının sendikaları, meslek örgütleri ve diğer demokratik kitle örgütleriyle birlikte, halkımızın antidemokratik istikrar programlarına karşı direnme günü olarak tüm yurtda ve özellikle de Zonguldak'ta büyük kitle eylemleriyle kutlanacaktır. TÜRK-İŞ, 1 Mayıs kutlamalarına tüm halkımızı davet etmektedir.

● TÜRK-İŞ, Genel Kurulumuzda alınan karar uyarınca, çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter düzenin yılmaz savunucusudur. İlan edilen istikrar programının parlamenter düzen içinde uygulanamayacağına anlaşılmaması üzerine parlamenter demokrasiye yönelik herhangi bir tehditin geliştirilmesi karşısında, TÜRK-İŞ süresiz genel grev uygulayacak ve sahip olduğu güçle parlamentoyu aktif bir biçimde savunacaktır.

● Yukarıda ifade edilen isteklerimiz yerine getirilinceye kadar ve çalışanların ve emeklilerin temsilcilerinin de demokratik bir biçimde katılacağı görüşmelerle bir istikrar programı oluşturuluncaya kadar, sürekli eylem yapılması kararı alınmıştır. Eylemlerin biçimi ve zamanı, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ile Türkiye Maden-iş, Petrol-iş Tekgıda-iş, Şeker-iş, Teksif, Türk-Metal, Tes-iş, Sağlık-iş, Türk Harb-iş, Haber-iş ve Türkiye Belediye-iş Sendikalarımızdan oluşan ve sürekli olarak çalışmalarını sürdürecektir Eylem Komitesi tarafından belirlenecektir. En kısa sürede Ankara'da bir İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Mitingi düzenlenecek, işbaşında iş durdurulacak, çeşitli yeni eylem biçimleri gerçekleştirilecek ve Hükümetin tavırında ısrarlı davranması karşısında Türkiye çapında üretimden gelen güç kullanılacaktır.

● TÜRK-İŞ, ülkemizin ve halkımızın karşı karşıya bulunduğu bu büyük saldırı karşısında, HAK-İŞ, DİSK, kamu ücretli çalışanları sendikaları, meslek örgütleri ve diğer demokratik kitle örgütlerini, tüm anlaşmazlıkları kenara koyarak, birlikte davranmaya, ülkemizin geleceğini ve demokrasiyi birlikte korumaya çağırılmaktadır.

● TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bugüne kadarki uygulamaları ve son istikrar programı nedeniyle, tüm sendikacıları ve işçileri DYP ve SHP'den derhal istifa etmeye çağırılmaktadır."

Özelleştirme

ve

Kapatmaya

karşı protesto

Zonguldak'ta büyük miting

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunun 6 Nisan Çarşamba günü aldığı kararların ilki olan "Özelleştirme ve işyeri kapatmalarını protesto" mitingi Zonguldak'ta 9 Nisan Cumartesi günü muhteşem bir kalabalıkla yapıldı.

Hak-İş, Disk ve Demokratik Platformunu oluşturan kamu kesimi sendikalarının da desteklediği miting, Madenci Anıtı Meydanına açılan caddelerden akın akın yürüyen onbinlerce insanın hükümet aleyhine attıkları sloganlarla başladı.

Genel Maden-İş Genel Eğitim Sekreteri **Sabri Cebeçik**'in yürüyüş devam ederken madenciler için yazılmış şiirleri okuması, ekmek mücadelesi veren insanları ve onların eşleriyle çocuklarını duygu landınlıyor, yer yer gözyaşlarını tutamayanlara rastlanıyordu.

Ancak, İstanbul, İzmir ile çevre il ve ilçelerden otobüs-

lerle mitinge katılmak için gelen demokratik kitle örgütleri de şehir içinde "Zonguldak yalnız değilsin" sloganıyla turlar atarak buluşma yeri olan İstasyon Meydanı'nda yerlerini almaya başladılar. Günün özelliği nedeniyle madden ocaklarındaki üçüncü vardiya diye adlandırılan 08.00-16.00 vardiyasının çıkışı erkene alındı. Ocaktaki işçiler tulumları, baretleri ve kazmalarıyla birlikte miting alanına geldiler.

Kapatılacağı belirtilen Karabük Demir-Çelik Fabrikası işçileri ile Kırşehir'deki Petlas Fabrikası işçileri de mitinge destek verdi. Kozlu ve Üzülmüz halkı ise saat 12.00'de Zongul-

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Me

dak'a doğru yürüyüşe geçti. Zonguldak'a 8 bin kişiyle giren Kozlu halkı 2.5 kilometrelik yolu yaklaşık 2 saatte tamamladı. Zonguldak'a yürüyerek giren madenci kortajlerinin önünde Türk bayrağı, arkasında ise Atatürk posterleri yer aldı.

Zonguldak mitingi nedeniyle kentteki tüm otellerde yer kalmazken, önceki akşam

Zonguldak Madenci Anıtı Meydanında toplanan onbinlerce işçiyi konuşmasına başlamadan önce selamlıyor...

saatlerinden itibaren şehre girişlerde yoğun güvenlik önlemleri alındı. Bolu ve Bartın'dan takviye edilen emniyet görevlileri, şehre giriş yapan bütün otobüslerde tek tek arama yaptılar.

Buluşma yeri olan İstasyon Meydanı'na girenler de sabah saatlerinden itibaren tek tek aramadan geçirildi.

İstasyon Meydanı'nda ger-

çekleştirilen buluşmanın ardından on binlerce insan saat 14.00'te Zonguldak içinde yürüyüşe geçti. Kortejin başında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizler, DİSK Genel Başkanı Vekili İsmail Hakkı Onal, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik, Kamu Çalışanları Platformu Dönem Başkanı Vicdan Baykara ve ANAP'lı

Belediye Başkanı Zeki Çakan yer aldı. Saat 14.30'da Madenci Anıtı'nın bulunduğu alana giren binlerce insan "Vur vur inlesin, iktidar dinlesin", "Hükümet istifa", "Tansu Amerika'ya" sloganları attı.

Daha sonra mitinge katılan konuklar tanıtıldı.

Zonguldak işçisi mitingde Başbakan Tansu Çiller'in çalı-

Mitingin yapıldığı alana açılan tüm sokaklarda hınca hünç dolu idi.

Zonguldak maden işçilerinin eşleri, miting meydanına doğru yürüyor.

şana sunduğu acı ilaca "hayır" dedi. Zonguldak ikinci kez hükümeti yuhladı ve istifaya çağırdı. Zonguldak ve Karabük'ü kapatmaya hükümetin ömrünün ve gücünün yetmeyeceği vurgulanarak Başbakan Çiller'e, "Hadi hadi melegim, kapat da göreyim" yanıtı verildi.

Hükümeti uyaran Denizer, bundan sonraki uygulamalarda Başbakan Çiller ile Başbakan Yardımcısı Murat Karayalçın'ı dikkatli olmaya davet etti. Sermayenin sağ kolunun Tansu Çiller, sol kolunun ise Karayalçın olduğunu belirten Denizer, "Dikkat etsinler Zonguldaklıların sabrı taşınırlarsa kesecek yol bulamazlar. Ankara'da tepelerine balyoz gibi ineriz" dedi.

MERAL'E SEVGİ GÖSTERİSİ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in işçilerle birlikte yaptığı yürüyüş sonrası kürsüye çıktığında, alanı dolduran onbinler büyük sevgi gösterisinde bulundular.

"En büyük başkan bizim başkan" diye dakikalarca slogan atan işçilere el sallıyarak karşılık veren Meral, "En büyük sizlersiniz" dedi.

Saygı duruşu ve İstiklal marşının birlikte söylenmesinden sonra konuklar tanıtıldı.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu üyeleri, Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik ve konfederasyona bağlı bazı sendikaların yöneticileri, DİSK Genel Başkan

Yardımcısı İsmail Hakkı Önal ve konfederasyona bağlı bazı sendikaların temsilcileri, Kamu Çalışanları Platformu temsilcileri kürsünün bulunduğu bölümde yerlerini almışlardı.

Milletvekillerinin kürsünün karşısında yer aldığı mitingin ilk konuşmasını Zonguldak Demokrase Platformu adına Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkan Vekili Selahattin Ataman yaptı.

Ataman, hükümetin ekonomik kararlarını eleştirerek, maden ocaklarının kapatılmasına izin vermeyeceklerini söyledi.

Kamu Çalışanları Platformu dönem sözcüsü Vicdan Baykara, Zonguldak Belediye Başkanı Zeki Çakam, Türkiye Mimar ve Mühendisler Odası

Miting meydanını dolduran kadın erkek işçiler ellerinde pankartlarla hükümetin tutumunu protesto ettiler.

Kamu Çalışanları Platformu Dönem Başkanı Vicdan Baykara Zonguldaklılara hitap ediyor.

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve Kamu Çalışanları yöneticileri miting alanına halkın sevgi gösterileri arasında yürüyor.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Genel Maden-İş Genel Başkanı Şemsi Denizer konuşmasını yaparken.

Genel Sekreteri **Alpaslan Ertürk**, DİSK Genel Başkan Vekili **İsmail Hakkı Önal** ve Hak-İş Genel Başkanı **Necati Çelik** birer konuşma yaptılar.

DENİZER'İN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Zonguldak Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı **Şemsi Denizer**, işçilerin büyük sevgi gösterisi içinde yaptığı konuşmada, üç yıl öncesini hatırlatarak **"Sabrımız taşınırsa kesecek yol bulamazlar. Ankara'da tepelerine balyoz gibi ineriz"** dedi.

Denizer, sermayenin sağ kolunun **Tansu Çiller**, sol kolu-

nun ise **Murat Karayalçın** olduğunu belirtti.

"Öl de ölelim" sloganları ile konuşması sık sık kesilen **Denizer**, üç yıl önceki ünlü kelimeyle sözlerini tamamladı: **CANLARIM.**

MERAL'İN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Bayram Meral**, sevgi gösterileri içinde yaptığı konuşmada, ülkenin bugünkü ekonomik çıkmaza sürüklenmesinde çalışanların günahı olmadığını belirterek, **"Türkiye'yi batağa işçiler getirmemiştir. Hırsızlar, vurguncular, hayali ihracatçılar, teşvik kredileri ile köşe döndürülenler getirmiştir.**

Bunlara seyirci kalan hükümetler getirmiştir. Milletvekillerine sesleniyorum, üç gün işe gelmeyen işçi işten çıkarılıyor, siz aylardır işe gelmiyorsunuz. Bu ülkeyi siz bu hale getirdiniz" dedi.

Bayram Meral, TÜRK-İŞ olarak sorunları asgariye indirebilmenin çabası içinde olduklarını, ülkenin bir yanında kan ve gözyaşı akarken, diğer bölgelerinde sorun yaratmak istemediklerini söyledi.

Meral, özelleştirme ve ocak kapatma kararlarının hayata geçirilemeyeceğini de vurgulayarak, dayatmacı politikalara boyun eğmeyeceklerini, gerektiğinde üretimden gelen gücün kullanılacağını da sözlerine ekledi.

Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik, Zonguldak konuşmasını yaparken.

Disk Genel Başkan Vekili İsmail Hakkı Önal mitingte konuşuyor.

Tandoğan Meydanı tarihi bir gün yaşadı

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Tandoğ

Bayram Meral : "KİT'ler kapatılırsa genel grev..."

TÜRK-İŞ 24 Mayıs pazar günü Ankara-Tandoğan'da düzenlediği mitingde, hükümeti ikinci kez istifaya çağırıyordu. Çalışanlar, Ankara'da işsizliğe, pahalılığa ve işyeri kapatmalarına "**Hayır**" dediler. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, KİT'lerin kapatılması durumunda "**genel grev**" yapacaklarını vurgulayarak, çalışanları "**parti kurmaya**" çağırıyordu.

Tandoğan Meydanı ile Celal Bayar Bulvarı'nın kesiştiği alanda yapılan "**İşsizlik ve Pahalılığa Hayır**" mitingine 40 bin çalışan katıldı. Hükümetin yuhalandığı ve istifaya çağırıldığı mitingde "**Hükümet İsrailiyyi, biz Filistinliyi oynuyoruz**", "**İşçiyiz, güçlüyüz, kazanacağız**", "**İşçi memur el ele, genel greve**", "**Vur vur inlesin, Ankara dinlesin**", "**Çok zor kazandık, kolay vermeyeceğiz**", "**Acı reçete istemiyoruz**,"

40 bin'e yakın çalışanın katıldığı mitingde, işsizliğe, pahalılığa ve işyeri kapatmalarına "hayır" dendi ve hükümet istifaya çağırıldı

"**Sattırmayız KİT'Leri, Amerika itleri**", "**Silkele başkan, düşecekler**", "**Genel grev hakkımız, söke söke alırız**" sloganları atıldı. Alanda, "**Haziranda işbaşı, ağustosta kapı dışı**", "**Kar, faiz size; kemer sıkamak bize**", "**3 ay çalışıp, 9 ay yiyeceğiz**", "**Kalkınma, fabrikaları kapatmak değildir**", "**Mezarda emekliliğe hayır**", "**KİT'lerin zararlarını dönekler ve palavracılara değil, bize sorun**", "**Paralı eğitime hayır**" yazılı pankart ve dövizlerin taşındığı dikkat çekti.

Ankara'da "**tarihi bir gün**" yaşandığını vurgula-

yarak konuşmasına başlayan TÜRK-İŞ Başkanı Bayram Meral, 12 Eylül'den sonra zenginlerin karını 100 kat arttırdığını, işçinin alınterinin karşılığının sıfıra düştüğünü belirtti. Miting alanının yakınındaki bir ağacın üzerine İşçi Partisi bayrağını asan bir kişiyi görünce konuşmasına aranın veren Meral, "**İşverenler göndermiştir. Onu lütfen asmayın. O işverenler, bizi birbirimize düşürdüler. Tahrik olmayın**" dedi. 4 kişilik bir ailenin sabah, öğlen ve akşam birer simit yiyip, çay içmeleri durumunda ayda 2 milyon 160 bin lira tutarında

Meydanını dolduran elbabinlerce çalışanı konuşmasına başlamadan önce selamlıyor.

gıda harcaması yapmaları gerektiğini belirten Meral, asgari ücretin 1 5 milyon lira olduğunu anımsatarak **"Sen, bundan ne fedakarlık bekliyorsun. Utan"** diye konuştu. Hükümetin KİT zararlarına ilişkin açıklamalarının **"yalan"** olduğunu ileri süren ve Başbakan Tansu Çiller'i isim vermeden, **"sermayenin maskotu"** olarak eleştiren Meral, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e **"Merkez Bankası Kanunu'nu geri çevirmesi"** çağrısında bulundu. Meral, **"Bu kanun geri çevrilmezse, bu meydanları**

dolduran, siyaset yasaklarını kaldıran işçi, sana hakkını helal etmeyecektir" diye konuştu. Meral, Başbakan Tansu Çiller ile Başbakan Yardımcısı Murat Karayalçın'a da, **"Sayın hükümet, Sayın Başbakan, Sayın Başbakan Yardımcısı; yaptıklarınız ve söyledikleriniz doğruysa, gelin, burada halka anlatın"** diye seslendi. Alandakilere **"KİT'ler kapatıldığı zaman genel greve evet mi"** diye soran Meral, **"Evet"** yanıtını alınca **"Hay ağzınıza sağlık sizin"** dedi. Geçici işçileri **"işe alınmazlarsa, ay ba-**

şında Başbakanlık'ın önüne gelmeye" çağırın Meral, hükümete kamu bankalarını özelleştirme önerisi yaptı.

Demokrasi Platformu adına konuşan Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi de, işçi ve köylünün **"Türk ulusunun efendisi"** olduğunu belirterek işçilerin yönetime katılması gerektiğini söyledi. DİSK Genel Başkan Vekili İsmail Hakkı Önal, çalışanların hak, aş ve ekmek için toplandıklarını ifade ederek emekçilerin **"sınıfsal birliğinin"** zorunlu olduğunu söyledi.

Hak-İş Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Tanrıverdi de ekmeğin bir yarısının çalışanların elinden alındığını, diğer yarısının da alınmak istendiğini söyledi. Bunlara **"dur demek"** için çalışanların gücünü göstermesi gerektiğini vurgulayarak **"Asgari ücret 215 dolar ederken, bugün bu paket sayesinde, 30 dolara düştü. Bu gösterge yetmiyor mu hükümete? Bize zulüm edenlere, hep birlikte gücümüzü göstereceğiz. Hayır, hayır, hayır diyeceğiz"** dedi.

Tandoğan meydanı TÜRK-İŞ mitingini dolduran kalabalık çalışanın heyecanı ile tarihi bir gün yaşıyor

Petlasın kapatılmasına karşı çıkan işçiler TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'e sevgi gösterilerinde bulundu

Kırşehir mitingi heyecanlı geçti

Hükümet, ekonomik paketin açıklanmasının 16. gününde Kırşehir'de çalışanlar tarafından yuhalandı ve istifa çağrıldı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, genel grev çağrısını yineleyerek "Bizim defterimizi hiçkimse düremez, seçimlerde onların defterini biz düzeriz" diye konuştu.

Petlas'ın kapatılması kararının ardından Petrol-İş Sendikası 16 Nisan'da Kırşehir'de, "Kapatma Kararına Hayır" mitingi düzenledi. Kırşehir'deki kamu çalışanlarının da ka-

hıldığı miting, saat 14.00'te TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile bazı teşkilat başkanlarının katılımıyla başladı. Mitinge katılanların ellerinde, "Arkadaşlarımızın anneleri, babaları işsiz kalsın", "Toplum suskun, sermaye serbest", "Ana canımızı al, ekmeğimizi alma", "Hırsızları affettiniz, işçileri mahvettiniz", "Petlas'a Koçların, Sabancıların gücü yetmeyecektir" yazılı dövizler taşındı.

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Adnan Özcan, hükümetin "Hol-

dinglerin ve işverenlerin talimatlarıyla" hareket ettiğini vurguladı.

TÜRK-İŞ Başkanı Meral, "İşi olana iş, aşı olana aş, işçi kayıma son diyorlardı. Hani" diye sordu. Meral, Sabancı'nın olağanüstü hal ilanı istediğini belirterek şöyle dedi:

"Bu memlekette bu halkın nefesini keserseniz, sesini keserseniz, elinden hakkını alırsanız, Türkiye'de genel greve gideceğiz. Bizim defterimizi kimse düremez, seçimde biz onların defterini düzeriz."

YARIMCA'DA PETKİM MİTINGİ

Yarımca'da düzenlenen Petkim mitinginde konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı B. Meral ve işçiler.

19 Nisan'da Yarımca'da düzenlenen Petkim'in kapatılmasını protesto mitingine yaklaşık 5 bin kişi katıldı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ve T. Harb-İş Genel Başkanı İzzet Çetin'i, Petkim işçilerinden oluşan 40 araçlık bir konvoyla izmit girişinde karşıladı.

Mitingden önce Petrol-İş Yarımca Şubesinde bir basın toplantısı yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral "Hükümet işçinin cebindeki 100 lirayı 48 liraya indirmiştir. İş bu kadarla da kalmayacak. Açılım bu paketin 3 aylık olduğunu söylüyorlar. Demek ki bunun arkasından başka paketler de gelecek. İşte o nedenle Sakıp Ağa olağanüstü hal ilanı edilmesi gerektiğini söylüyor" dedi.

Mitingde konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral hükümetin IMF ve Dünya Bankası talimatlarıyla çalıştığını söyleyerek, "Bu oyunu bozacağız" dedi.

KITlerin kapatılması ve özelleştirilmesiyle elde edilecek gelirlerin bütçe açıklarını kapatmada kullanılacağını iddia eden hükümeti sert bir dille eleştiren Meral "Daha dün bir gecede iflas ettirilen TVT Bankası, devletin 17 milyarını çarpıyor. Hangi pakelle bu açıkları kapatabilirsiniz ki" dedi. "Biz diyoruz ki, uluslararası tekel de istese, hükümetler de istese, bir avuç çıkar çevresi de istese, biz bunu kabul etmiyoruz" diyen Meral, TÜRK-İŞ'in bu doğrultuda eylemlerini sürdüreceğini belirtti.

TÜRK-İŞ HEYETİ DEMİREL'LE

TÜRK-İş Yönetim Kurulu ve Sürekli Eylem Komitesi, Cumhurbaşkanı Demirel ile...

TÜRK-İŞ 119. maddenin uygulanmasına karşı

TÜRK-İş Yönetim Kurulu ve Sürekli Eylem Komitesi, bazı işveren çevrelerce ortaya atılan haberler üzerine, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i Çankaya Köşkü'nde ziyaret ederek, endişelerini ilettiler ve bu konudaki düşüncelerini aldılar.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, TÜRK-İş heyetine, 119. maddeyi uygulamasının söz konusu ol-

madığını belirterek "tesisleri kapatarak işçiyi kapının önüne koymamanın devlete yakışmayacağını" söyledi.

TÜRK-İş Heyeti de, Cumhurbaşkanı Demirel'e, ekonomik olağanüstü hal edilmesini öngören Anayasa'nın 119. maddesine karşı olduğunu ilettiler.

TÜRK-İŞ Eylem Komitesi açıklaması

TÜRK-İş Eylem Komitesi, Başkanlar Kurulu'nun 6 Nisan 1994 günlü kararı uyarınca 12 Nisan 1994 günü Ankara'da toplanmış ve oybirliğiyle aşağıdaki kararları almıştır:

İstikrar programı uyarınca yapılan uygulamalar, ülkemize, halkımıza ve işçi sınıfımıza büyük zararlar vermektedir. Sermaye çevrelerinin ve onların çıkarlarını koruyan bazı kuruluşların bu istikrar programına verdikleri açık destek, bunalımın yükünün tüm halkın sırtına yıkılması çabalarını çok açık

bir biçimde ortaya koymaktadır.

İstikrar programına karşı çeşitli işyerlerinde ve bölgelerde gelişen meşru kitle eylemlerine halkımızın verdiği destek, ülkemizin geleceği açısından umut vericidir. TÜRK-İş, bu meşru ve demokratik çizgide ve Başkanlar Kurulumuzun açıklamasında belirtilen hedefler doğrultusunda ülkemizin çeşitli bölgelerinde ve çeşitli sendikalarımızca gösterilecek meşru ve demokratik tepkilerin, ülkemizin ve halkımızın bugünkü bunalımını aşmasında çok yararlı oldu-

ğu inancındadır.

16 Nisan 1994 Cumartesi günü, Petrol-İş sendikamız tarafından Kırşehir'de düzenlenen miting, TÜRK-İş'in ve diğer demokratik kuruluşların katılımıyla, gerçekleştirilecektir.

24 Nisan 1994 Pazar günü Ankara'da, İşsizlik ve Pahalılık Protesto Mitingi düzenlenecek. Bu mitinge, HAK-İŞ, DİSK, kamu ücretli çalışanlar sendikaları ve tüm demokratik kuruluşlar davet edilecektir. Bu amaçla, bu kuruluşların yöneticileri ile miting öncesinde toplantı yapılacaktır.

Avrasya İşçi Konfederasyonları Birliği tüzük hazırlığı sona erdi

● **TÜRK-İŞ ile Türkiye Cumhuriyetlerinin işçi temsilcileri Ankara'da toplanarak kuruluşun ilkelerini belirlediler**

Sovyet Sosyalist Cumhuriyet Birliğinin dağılması ile bağımsızlığını kazanan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan ve diğer bölge ülkeleri işçi kuruluşları ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ arasında kurulması 1992 yılında ilke olarak kabul edilen "AVRASYA İŞÇİ KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ" için hazırlanan tüzük, 23 Nisan'da ilgili kuruluşların temsilcileri tarafından ele alındı.

Ankara'da TÜRK-İŞ Genel Merkezinde yapılan toplantıya, mazereti nedeniyle Özbekistan işçi temsilcisinin dışında diğer ülkelerin işçi federasyonlarının yöneticileri ile TÜRK-İŞ yöneticileri katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, toplantıda yaptığı konuşmada, 18 Aralık 1992 tarihinde imzalanan anlaşma gereğince hızlı bir dayanışma ve işbirliği sürecinin başlatıldığını, AVRASYA İşçi Konfederasyonu Birliği için tüzük çalışmalarının tamamlanmış olduğunu belirtti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral toplantıyı açarken yaptığı konuşmada özetle şöyle dedi:

"1992 yılında Türkiye'yi ziyaret ettiğinizde Federasyonlarımız ile TÜRK-İŞ arasında 18 Aralık günü imzalanan Sözleşmeler, kuruluşlarımız arasında eşitlik ve kardeşlik temelindeki yakın işbirliğinin başlangıcı olmuştur. TÜRK-İŞ üyesi Sendikalarımız son yıllarda ülkelerinizdeki kardeş sendikalarla yakın bir işbirliği geliştirmişlerdir. Sendikaların

TÜRK-İŞ'in davetlisi olarak ülkemize gelen Türkiye Cumhuriyetleri işçi temsilcileri, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri ile...

ımız ve ülkelerimiz arasında karşılıklı ziyaretler yapılmış, ortak seminerler ve çeşitli diğer faaliyetler düzenlenmiştir.

18 Aralık 1992 tarihinde imzalanan anlaşmalarla hızlanan bu işbirliği ve dayanışma sürecinin, günümüzde daha da geliştirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Federasyon ve Konfederasyonlarımız arasındaki bu işbirliği ve dayanışmanın, bağımsızlık, eşitlik, dostluk, karşılıklı saygı ve iç işlerine kanışmama temelinde daha da geliştirilmesinin hem temsil ettiğimiz kitleye, hem de uluslararası sendikacılık hareketine önemli katkılarda bulunacağı inancındayız.

Ülkelerimizdeki sendikacılık hareketleri büyük bir değişim yaşamaktadır. Hepimiz büyük sıkıntılara karşı, temsil ettiğimiz kitlenin hak ve özgürlüklerini korumak ve geliştirmek için meşru ve demokratik yollardan çaba gösteriyoruz, demokrasiyi geliştirme-

ye çalışıyoruz. İşbirliğimiz, dünyada ekmek, barış, özgürlük ve demokrasi mücadelesine, bölgemizdeki çalışanların çıkarlarının korunması ve geliştirilmesine, uluslararası sendikacılık hareketinin daha da güçlenmesine büyük katkılarda bulunacaktır."

1 Mayıs kutlanıyor

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve memur sendikalarıyla birlikte 18 demokratik kuruluşun oluşturduğu Demokrasi Platformu, Türkiye'de ilk kez 1 Mayıs'ı meydanlarda ortak olarak kutluyor.

Demokrasi Platformu, 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Samsun ve Antalya'da ortak olarak kutlanmasına karar verdi. İstanbul'daki mitinge TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik ve DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu birlikte katılacak.

Platform, 1 Mayıs gösterilerinin 5 Nisan istikrar paketi kararlarına karşı bir tepki niteliği taşımasını amaçlıyor. Saptanan sloganlarda, "Sizin 5 Nisan'ınıza, bizim 1 Mayısımız", "Emeğimiz, ekmeğimiz, geleceğimiz için 1 Mayıs 1994" gibi mesajlara yer verilecek.

ETUC / TÜRK-İŞ / DİSK ORTAK KONFERANSI

*"Avrupa Birliği / Türkiye İlişkilerinin
Sosyal Boyutu ve Sendikaların Rolü"*

"Türkiye'ye Avrupa'nın sosyal modeli gerek"

Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC), TÜRK-İŞ ve DİSK'in ortaklaşa düzenlediği "Avrupa Birliği - Türkiye İlişkilerinin Sosyal Boyutu ve Sendikaların Rolü" konulu konferans 25/27 Nisan tarihleri arasında Silivri Klasik Otel'de yapıldı.

Cumhurbaşkanı Demirel'in de katıldığı ve bir konuşma yaptığı Konferans'ın ilk günü konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, dünyada ve Türkiye'de büyük bir ekonomik bunalım yaşandığına dikkati çekerek, sermayenin belirleyiciliğinde gerçekleşen küreselleşmenin, çalışanlar açısından önemli meselelere yol açtığını söyledi.

Cumhurbaşkanı Demirel yaklaşık bir saat süren konuşmasında Türkiye'nin 31 yıl önce aldığı Avrupa Birliği'ne katılma yolundaki siyasi kararın, Batı'ya yönelik geleneksel politikanın tabii bir uzantısı olduğunu vurguladı.

Demirel, "Türkiye, 14 Nisan 1987 tarihinde Avrupa Topluluğuna tam üyelik müracaatında bulunmakla, uzun bir geçmişli olan Batılılaşma tercihine, laik, cumhuriyet, çoğulcu demokrasi, hukukun üstünlüğüne bağlılığı yanında, bu değerler temeli üzerinde diğer Avrupa ülkeleri ile ortak bir kaderi paylaşmak ve Avru-

pa'nın geleceğine katkıda bulunma kararlılığını da eklemiştir" diye devam etti.

Balkanlar'da Orta Asya'da, Kafkasya'da bağımsız devletlerin ortaya çıktığını, yeni bir siyasi coğrafyanın doğduğunu, ancak arzulanan barış, istikrar ve insanlığın refahına dayalı yeni dünya düzeninin henüz kurulamadığını belirten Demirel, küresel soğuk savaşın yerini bölgesel sıcak savaşların aldığına dikkat çekti. Demirel, "Çözülme, ayrılma, kopma dinamikleri harekete geçti. Etnik milliyetçilikten, ırkçılıktan, kökten dincilikten kaynaklanan yangınlar başladı. Küçük Hitlerler, Stalinler ortaya çıktı. Uluslararası toplum bu yangınları söndürmezse ileride yenileri de çıkabilecek" dedi.

Toplantının açılış konuşmasını yapan ETUC Genel Sekreteri Emilio Gbaglio, Türkiye'de uygulamaya konulması planlanan istikrar paketine yönelik Türk sendikalarının istemlerini desteklediklerini ve bu konudaki mücadelelerinde yanlarında olacaklarını söyledi. Gbaglio, sosyal ekonomik planların işçilerin ve sendikaların meşru haklarının göz önüne alınmaksızın tek taraflı olarak ele alınması halinde başarısız olacağını vurguladı. Türkiye'nin Avrupa'nın ekonomik ve sosyal standartlarını izlemesi gerekti-

ğini anlatan Gbaglio, Avrupa'daki sosyal modeli önerdiklerini yineledi.

Avrupa Topluluğu'nda çalışan Türk işçilerinin haklarının verilmemesini kınadıklarını belirten Genel Sekreter, "Avrupa Topluluğu'nda çalışan Türk işçi ve ailelerine diğer çalışanlarla birlikte eşit hak verilmesi için mücadele edeceğiz" dedi.

DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu da konuşmasına, "Bizler, Avrupa işçi sınıfının bir parçasıyız" diye başladı. Avrupa Birliği ile ilişkilerin derinleşmesi için iki tarafa da mesaj vermek istediğini belirten Nebioğlu, sözlerini şöyle sürdürdü: "Avrupa Birliği, Türkiye'yi, gümrük birliğiyle ekonomik olarak kontrol ettiği, bünyesine dahil etmeyip kapısında beklettiği, yarım yamalak demokrasisine göz yumduğu bir ülke olarak görmemeli. Buna sonuna kadar karşı çıkacağız. Avrupa Birliği, hangi koşullar gerekiyorsa açıkça söylemelidir."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de yaptığı konuşmada istikrar paketini eleştirdi. Meral, "Ülkeye ve halka zarar verecek programı protesto ettik. Bu tavrimız, halkımız ve işçimiz aleyhine özelleştirmeyi önemli ölçüde engelledi. İşyeri kapatmaları şimdilik durduruldu" dedi. Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nde yer almak için gereken mücadeleyi her alanda vermesi gerektiğine dikkat çeken Meral, "TÜRK-İŞ olarak, birliğe girme koşullarının yerine getirilmesinin takipçisi olacaklarını" belirtti.

Avrupa'da yeniden canlanan ırkçılık ve yabancı düşmanlığı karşısında sendikaların mücadele vermesini sevinçle karşıladıklarını vurgulayan Meral, "IMF ve Dünya Bankası'nın çalışanlara bakış açısını değiştirmesi için çağrıda" bulundu.

Dergimiz baskıda iken Konferans devam etmekte idi. Gelecek sayımızda geniş bilgi ve resimlerle vereceğiz.

B. MERAL :

"Ekonomide temel dengesizlik var..."

• **Kayıt-dışı ekonomi, taşeronluk, kaçak yerli ve yabancı işçi çalıştırma uygulaması hızla yaygınlaşmaktadır.**

• **Az kazananan az, çok kazananan çok vergi alınmaması durumunda, büyük ekonomik dengesizlikler ortaya çıkmaktadır.**

Türkiye ekonomisi, İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze en büyük bunalımlarından birini daha yaşamaktadır. Birçok kişi, bu bunalımın sorumlusu olarak kamu kesimi açıklarını göstermektedir. Kamu kesimi açıklarının nedeninin de, genel ve katma bütçeli kuruluşlarda, KİT'lerde, belediyelerde ve tarım satış kooperatiflerinde çalışan 800-900 bin dolayında sendikalı işçinin ücretleri ve yan ödemeleri olduğu ileri sürülmektedir.

Eğer bazı yazarlara ve televizyon yorumcularına bakılacak olursa, "Ekonomide temel dengesizliklerin nedeni" sendikalar ve sendikalı işçilerdir. Çözüm arayışı ise, sendikaların zayıflatılması ve işçilerin ücretlerinin düşürülmesi üzerinde inşa edilmektedir. Bunun yolu olarak da, demokratik hakların ve sendikal hak ve özgürlüklerin daha da kısılması önerilmektedir.

Ekonomide temel dengesizliklerin olduğu açıktır. Kamu sektöründe gelirler,

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti tarafından düzenlenen "Ekonomide temel dengesizliklerin nedenleri ve çözüm arayışı" konulu toplantıda yaptığı konuşma

giderleri karşılamamaktadır. Bunun sonucu olarak da, para basmaya, içeride borçlanmaya, dışarıda borçlanmaya ve özelleştirmeye gidilmektedir.

Türkiye'nin dış borç ana para ve faiz ödemeleri ve ithalatı hızla artmakta, buna karşılık döviz gelirleri gerektiği gibi hızlı çoğalmamaktadır. Terörist saldırılarla birlikte özellikle turizm gelirlerinde önemli düşmeler yaşanmıştır ve yaşanacağı benzetilmektedir.

Türkiye'de yatırımlar durmuş gibidir. Birçok sanayici, yeni fabrikalar kurarak yeni istihdam alanları yaratmak yerine, döviz işlemleri ve repo yoluyla daha yüksek gelir elde etme yolunu seçmektedir.

Kayıt-dışı ekonomi, taşeronluk, kaçak yerli ve yabancı işçi çalıştırma uygulaması hızla yaygınlaşmaktadır. Devlet, bu konulardaki denetim görevini yerine getirmemektedir. Bu uygulama da, ekonomide temel bir dengesizliği yaratmaktadır.

Kamu sektöründe uygulanan yeni politikalar nedeniyle, yeni yatırım yapılmadığı gibi, özelleştirme ve tasfiyeler yoluyla kamu kesimindeki işçi ve memur sayısı iyice azaltılmaktadır. Ayrıca, zorunlu emeklilik gibi uygulamalar yoluyla, işsizlerin sayısı daha da artmaktadır. Ekonomideki temel dengesizlikler ele alınırken, işsizlik sorunu ve yarattığı olumsuzluklar da incelenmelidir.

Bunlar ve benzeri den-

gesizlikler, bazı işverenlerin ve siyasi partilerin tavrının ürünüdür. Ülkemizdeki işverenlerin bir bölümünün kendi karlarının en yüksek düzeye çıkarılması dışında başka hiçbir amaçları yoktur. Bu nitelikteki işverenler, kendi kısa vadeli çıkarları için, ülkemize, ekonomiye ve diğer toplumsal kesimlere zarar verecek her türlü davranışa girebilmektedir.

Siyasi partilerin büyük bir bölümü de, iktidara geldiğinde, devlet olanaklarını, kendi koltuklarını sağlamlaştırmada kullanmaktadır. Kamu kesimi olanakları, bazı vurguncu çevrelere ve parti destekleyicilerine ve parti destekleyicilerine peşkeş çekilmektedir.

Bütün bu uygulamalar nedeniyle, Türkiye'de gerektiği gibi vergi toplanılmamaktadır. Vergiyi, işçiler ve memurlar vermektedir. Büyük sermaye çevreleri ve büyük toprak sahipleri, vergi vermedikleri veya çok az verdikleri gibi, devletin olanaklarından etkili bir biçimde yararlanmaktadır.

Türkiye ekonomisinde temel dengesizliklerin çözümünün ilk adımı, herkesin ekonomik gücüyle orantılı bir vergi ödemesinin sağlanmasıdır.

Az kazananın az, çok kazananın çok vergi alınmaması durumunda, büyük ekonomik dengesizlikler ortaya çıkmaktadır.

Kamu kesiminde yolsuzluklar ve partililik de önlenmelidir. Kamu kesiminde, siyasi hesaplardan kaynaklanan, yanlış yatırım ve istihdam politikaları da düzeltilmelidir.

Dünya hızla ekonomik

bir bloklaşmaya doğru gitmekte, sorunlar ve çözümler ise küreselleşmektedir.

Türkiye, 1987 yılında verilen kararla Avrupa Birliği'ne tam üyelik için başvurmuştur. 1995 yılı sonuna kadar da, bu üyeliğin bir önşartı olan Gümrük Birliği'ni gerçekleştirecektir. Gümrük Birliği'ne girişle, devletin gümrük vergisi gelirlerinde önemli düşüşler de meydana gelecektir.

Diğer taraftan, 1993 yılı Aralık ayında imzalanan yeni GATT ile, uluslararası düzeyde gümrük vergilerinin daha da azaltılması ve korumacılığın önlenmesi konusunda yeni gelişmeler vardır. Türkiye de bu anlaşmaya taraftır ve bu anlaşmanın uygulanmasından önemli ölçüde etkilenecektir.

Bu gelişmeler de Türkiye ekonomisinde önemli dengesizlikler yaratacaktır. Bu dengesizliklerin ne kadının geçici, ne kadının da kalıcı olduğu ise henüz açık değildir.

Türkiye, Gümrük Birliği'nin ekonomimiz ve çalışanlar açısından yaratacağı sorunları yeterince tartışmış değildir. Ancak, bu adımın yaratacağı dengesizlikler konusunda herkes fikirbirliği içindedir.

TÜRK-İŞ, Avrupa Birliği'ne üyeliğe olumlu bakarken, Gümrük Birliği'nin asgari zararları geçiştirilmesi için, Avrupa Birliği'nden, ekonomik yardım ve işgücünün serbest dolaşımı konusunda bazı tavizler alınması gerektiğine inanmaktadır.

Ekonomik dengesizlikler, zamanında ve uygun tedbirlerle giderilmezse, top-

lumsal dengesizlikleri ve eşitsizlikleri daha da artırır, toplumsal çürümeye ve bazen da patlamalara neden olur. Bunu engellemenin yolu ise, 12 Eylül döneminin anti-demokratik düzenlemelerinin demokratik hale getirilmesi, her yerde herkese hemen demokrasi sağlanmasıdır.

Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunlar ve ekonomideki dengesizlikler, ancak çoğulcu ve özgürlükçü parlamenter demokrasi ve hukuk devleti anlayışı içinde çözülebilir. Demokrasi dışı yol ve yöntemlere başvurmak, sorunların daha da çözümsüz hale getirilmesine neden olacaktır.

Az kazananın az, çok kazananın çok vergi alınmalıdır. İçinde yaşadığımız zor günlerde, herkes, ekonomik gücüyle orantılı olarak fedakarlıkta bulunmalı ve üzerine düşeni yapmalıdır. Devlet harcamaları, para basarak, borç alarak veya devletin malvarlığını satarak değil, vergi toplayarak karşılanmalıdır.

Yolsuzluklara, israfa ve kamu kaynaklarının siyasi partilerin çıkarları doğrultusunda kullanılmasına ve vurguncu belirli çevrelere peşkeş çekilmesine son verilerek kamu harcamalarında kısıntıya gidilmeli, üretim ve istihdam yaratacak yatırımlar teşvik edilmeli ve bu teşvikler sıkı bir biçimde denetlenmelidir.

Eski uygulamaların devamını ise, sorunların üstesinden gelinemeyecek boyutlara ulaşması sonucunu doğuracaktır.

Hükümetin ekonomik paketi açıklamasının ardından, anarınuhalefet partisi lideri Mesut Yılmaz 14 Nisan'da TÜRK-İŞ'i ziyaret etti. TÜRK-İŞ, ANAP lideri Yılmaz'a koalisyon hükümetini şikayet etti. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, "**Büyük vaatlerle hükümet olmayı başaran iki siyasi parti de bizi bir**

masını eleştiren Yılmaz, ekonomik paketi "deliği olan havuza su dökmeye" benzetti. Yılmaz, hükümetin ileride yapmayı planladığı yapısal düzenlemelerin altyapısının olmadığına dikkat çekerek bunun sosyal huzursuzluklara yol açacağını vurguladı. Kapatılması gündemde olan Zonguldak ve Karabük işlet-

olmasını söylüyoruz. İstikrar paketi gayet tabii fedakarlık gerektirir. Ama istikrar programı bu fedakarlığın karşılığında istikrarın sağlanması için bazı unsurların, mesela döviz kurunun kontrol edilebilmesi lazımdır. Faiz haddinin, döviz kurunun belli oranında tutulması gerekirken yüzde 40 devalüasyon yapıldı. Arkasından döviz kuru piyasaya şartlarına bırakıldı. Türk parası yüzde 60-70 oranında değer kaybetti. Maalesef Merkez Bankası'nın elinde döviz kurunun artmasını önleyecek döviz rezervi yok. Bu koşullarda fedakarlık boşa gitmeye mahkumdur."

Yılmaz, Başbakan Tansu Çiller'in kaynak bulmak için gittiği Amerika gezisini eleştirerek "Tartışma olmadan toplumsal mutabakat sağlanamaz. Sağlanamayınca da bu program başanlı olamaz. Hükümet kendi paketini kendisi sabote etmektedir. ABD'deki döviz seçim nedeniyle boşa harcanan dövizdir" dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral

de ANAP'ın kendilerinin hükümete yönelik haklı isteklerine destek vereceğini söyledi. Meral, zam paketinin halkı ezici boyutlarda olduğuna dikkat çekerek, "**Olaylar oldubittiye getirilemez. Oldubittiye getirilen olaylar daha ağır sonuçlar doğurur. Bu konuda siyasi partilerin desteğine ihtiyaç vardır**" diye konuştu.

ANAP lideri Yılmaz, görüşme sırasında Meral'e partisinin alternatif ekonomik istikrar paketi önlemlerini içeren bir dosya sundu.

ANAP Lideri Yılmaz TÜRK-İŞ'i ziyaret etti

- Görüşmede Meral, hükümetin işçiyi hayal kırıklığına uğrattığını söyledi

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz TÜRK-İŞ'i ziyaretinde

kez daha hayal kırıklığına uğratmıştır" dedi. Yılmaz da "hükümetin kendi paketini sabote ettiğini" belirterek paketin başansı için toplumsal uzlaşma ve güven unsurunun olması şarttır. Bu iki unsur Türkiye'de mevcut değildir dedi.

ANAP lideri Yılmaz, beraberinde Genel Başkan Yardımcısı Burhan Kara ve İstanbul Milletvekili ve eski TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Emin Kul ile birlikte TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni ziyaret etti. Ziyareti sırasında hükümetin önlemleri TÜRK-İŞ'e danışmadan açıkla-

meleri için sosyal plan hazırlanmadığına dikkat çeken Yılmaz, "**Hükümetin ileriye dönük bu uygulamalarının bu şekilde, altyapı hazırlamadan kamuya açıklamasını ciddi bir gaf olarak değerlendirik**" dedi. Yılmaz, işçi-işveren ve hükümet üçlüsünden oluşan bir danışma mekanizmasının bir an önce yaşama geçirilmesi gerektiğini vurgulayarak şunları söyledi:

"İstikrar paketi gayet tabii fedakarlık gerektirir. Bütün kesimlerin fedakarlıkta hemfikir

HUKUK BÜLTENİ

4

Hizmet akdi, Sözleşmeli Personel, Kıdem Tazminatı, İş Sonu Tazminatı

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/2692
K. 1992/10447
T. 28.9.1992

ÖZET : Davacının sözleşmeli personel statüsüne geçirildiği ve hizmet aktinin sona erdiği 15.7.1988 tarihinde kıdem tazminatına hak kazandığını kabul etmek gerekir. Çünkü, hizmet ilişkisi kıdem tazminatını hak edecek şekilde zaten sona ermiştir.

Davacı, sözleşmeli personel olarak çalıştığı döneme ilişkin iş sonu tazminatı da istemiştir. Sözleşmeli personel, hizmet akti ile çalışan İş Kanununa tabi işçi değildir. Davacı, idari sözleşme ile çalıştırılan kamu görevlisidir. Bu nedenle, söz konusu döneme ait istekle ilgili uyuşmazlık iş mahkemesinde değil, idari yargı yerinde çözümlenmelidir.

(308 s. KHK. geçici m. 1.4) (1475 s. İş K. m. 14).

Davacı, kıdem tazminatı ile iş tazminatının ödenmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, davayı reddetmiştir.

Hüküm, süre içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

1- Davacı, davalı T. Emlak Bankası A.Ş. ile birleşmiş bulunan Anadolu Bankası A.Ş.'de 1.6.1976 tarihinde işçi statüsünde çalışmaya başladığını, 15.7.1988 tarihinde sözleşmeli personel statüsüne geçirildiğini ve 9.8.1990 tarihine kadar çalıştıktan sonra görevden ayrıldığını; kendisine, işçilikte geçen hizmet süresine ilişkin kıdem tazminatı ile sözleşmeli olarak çalıştığı iki yıl için iş sonu tazminatının ödenmediğini ileri sürerek bu hakların hüküm altına alınmasını istemiştir.

Davalı ise; davacının, 15.7.1988 tarihi itibarıyla işçilikten sözleşmeli personel statüsüne geçirildikten sonra, 9.8.1990 tarihinde istifa etmek suretiyle görevinden ayrılması nedeniyle kıdem tazminatına hak kazanamayacağını; sözleşmeli statüde geçen hizmet süresi de, 399 sayılı KHK'nin geçici 8. maddesi gereğince, 2 sayılı cetvele tabi personel olduğundan, TC. emekli Sandığı Kanunu hükümleri çerçevesinde değerlendirilmeye tabi tutulacağı için iş sonu tazminatı da isteyemeyeceğini savunmuştur.

Mahkemece, davalının savunması doğrultusunda ve aynı gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir.

Belirtmek gerekir ki; davacı, 15.7.1988 tarihinde işçilikten sözleşmeli personel statüsüne geçirilmekle,

tarafı arasındaki hizmet akdi sona ermiştir. Öte yandan, o tarihte yürürlükte bulunan 308 sayılı KHK'nin geçici maddesinin 4. fıkrası hükmü ile, sözleşmeli statüye geçirilen işçi niteliğindeki personelin işçi olarak çalışılan süreye ilişkin kıdem tazminatı hakları saklı tutulmuştur. Bu durumda, davacının sözleşmeli personel statüsüne geçirildiği ve hizmet akdinin sona erdiği 15.7.1988 tarihinde kıdem tazminatına hak kazandığını kabul etmek gerekir. Böyle olunca, sözleşmeli personel olarak çalışmakta iken, özel sebeplerle istifa etmek suretiyle görevden ayrılmış olması, davacının evvelce doğmuş ve saklı tutulmakla beraber henüz kendisine ödenmemiş bulunan işçilik dönemine ait kıdem tazminatı alacağını talep hakkını ortadan kaldırmaz. Çünkü, hizmet ilişkisi kıdem tazminatını hak edecek şekilde zaten sona ermiştir.

O halde, mahkemece yapılacak iş, işçilikte geçen süreye ait gerçekleşecek kıdem tazminatını hüküm altına almaktan ibarettir. Aksine düşünce ile kıdem tazminatı isteğinin reddi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

2- Davacı, sözleşmeli personel olarak çalıştığı döneme ilişkin iş sonu tazminatını da istemiştir. Nevar ki, sözleşmeli personel, hizmet akdi ile çalışan, İş Kanununa tabi işçi değildir. Bu personel, ilgili KHK. hükümleri uyarınca idari sözleşme ile çalıştırılan kamu görevlisidir. Bu nedenle söz konusu döneme ait istekle ilgili uyuşmazlık İş Mahkemesinde çözümlenemez. Görevli yargı yeri, idari yargıdır.

Mahkemece, sözleşmeli personel dönemine ilişkin istek hakkında görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmiş olması da doğru değildir.

Mahkemece böyle bir araştırma ve inceleme yapılmadan ve sadece yardımcı delil olarak dikkate alınması gereken idari işleme değer verilerek ve bağlayıcı sayılmak suretiyle hüküm kurulması doğru değildir. Yeniden yapılacak incelemede, idarece düzenlenen kıyı kenar çizgisi nazara alınmakla birlikte asıl mahkemece tayin edilen bilirkişinin görüşü değerlendirilip uyumsuzluk hakkında bir karar verilmesi gerekecektir. Kıyı kenar çizgisinin dayanağı olan idari işlemin iptali istenmediğine ve böyle bir dava bu-

lunmadığına göre uyumsuzluğa genel mahkeme olarak bakılıp sonuca kavuşturulması gerekmektedir. Mahkemenin görevsiz olduğundan ve idari işlemin iptali söz konusu olduğundan bahisle tamamen mülkiyet ihtilafı şeklindeki uyumsuzluğun çözümsüz bırakılarak yazılı şekilde hüküm verilmiş olması isabetsiz ve temyiz itirazları yerinde olduğundan kabulü ile hükmün (BOZULMASINA) ve 7700 lira peşin harca istek halinde temyiz edene iadesine, 14.12.1992 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Sendika üyesi işçi, Geçici işsiz kalma, Mevsimlik işçi

YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

E. 1991/17528
K. 1992/284
T. 17.1.1992

ÖZET : 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 24. maddesinin son fıkrasında; işçi sendikası üyesi işçinin, geçici olarak işsiz kalmasının sendika üyeliğini etkilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm çerçevesinde değerlendirildiğinde, mevsimlik işçilerin de hizmet aktarımına askıya alındığı sürede sendika üyeliklerinin devam ettiğinin kabulü gerekir ve sendika tüzüğüne bu hükmü bertaraf edecek şekilde bir hüküm getirilemez. (2821 s. Sendikalar K. m. 24)

M. Emin adına Avukat Günnur ile Yol-İş Sendikası Başkanlığı adına Avukat Hüseyin aralarındaki dava hakkında, (Ankara İkinci İş Mahkemesi)nden verilen 9.12.1991 günlü ve 181/2630 sayılı hüküm davacı avukatınca temyiz edilmiş olmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

2821 sayılı Sendikalar Kanununun, üyeliğin devamı ve askıya alınması halleri, başlıklı 24. maddesinin son fıkrasında, işçi sendikası üyesi işçinin geçici olarak işsiz kalmasının sendika üyeliğini etkilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm çerçevesinde değerlendirildiğinde mevsimlik işçilerinde hizmet aktarımına askıya alındığı sürede sendika üyeliklerinin devam ettiğinin kabulü gerekir ve Sendika Tüzüğüne bu hükmü bertaraf edecek şekilde bir hüküm getirilemez. Bu itibarla, davalı sendikanın Malatya Bir Nolu şubesinin faaliyet alanı içinde bulunan Köy Hizmetleri işyerindeki sendika üyesi işçi sayısının tesbitinde, mevsimlik işçilerinde dikkate alınması gerekir. Nitekim, daha önce aynı şube sekreterinin benzer işlemin

iptali için aynı sebeple açmış olduğu dava, mahkemece kabul edilmiş ve karar Yargıtay'ca onanarak kesinleşmiştir. Böylece ortada kesin delil niteliğinde karar da mevcuttur. O halde, bu hususlar gözetilmek suretiyle bir karar verilmesi gerekirken, mevsimlik işçiler hesap dışı bırakılarak, daimi kadroda çalışan sendika üyesi işçiler itibarıyla şubenin faaliyet alanı içindeki sendika üyesi işçi adedinin tüzük hükmüne göre bin rakamının altında kaldığından bahisle davacının ücretli sendika başkanlığını kaybettiğine ancak amatör olarak ücretsiz şube başkanı olarak çalışmasını sürdürebileceğine ilişkin sendika yönetim kurulunun almış olduğu kararın iptaline ilişkin istemin yazılı şekilde reddine karar verilmiş olması doğru değildir.

Sonuç: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgilie iadesine, 17.1.1992 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Mevsimlik işçi, Sendika üyeliği

YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/4433
K. 1992/4631
T. 24.4.1992

ÖZET : Mevsimlik işçilerin işçi sendikasına üye olamayacaklarına dair yasa da bir hüküm yoktur. Aksine, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 20. maddesine göre, sendikaya üye olmaları mümkündür. (2821 s. Sendikalar K. m. 20)

Ö..... İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş. adına avukatları Hasan ve Mustafa ile 1- (Tes-İş) Sendikası adına avukatları Serhas ve Perihan, 2- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adına avukat Semih aralarındaki dava hakkında, (Elazığ Asliye Birinci Hukuk Hâ-

kimliği)nden İş Mahkemesi sıfatıyla verilen 31.3.1992 günlü ve 70/158 sayılı hüküm davacı avukatınca temyiz edilmiş olmakla; dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Mevsimlik işçilerin işçi sendikasına üye olamayacağı

HUKUK
BÜLTENİ

çalışma dair yasa da bir hüküm yoktur. Aksine, 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 20. maddesine göre, sendikaya üye olmama mümkündür. Aynı Kanunun 24. maddesinin son fıkrasına göre de, işçinin geçici olarak işsiz kalması sendika üyeliğini etkilemez. Bu itibarla, çoğunluk tesbitinde hizmet akti askıda kalan işçilerin de nazara alınması gerekir. İctihatlara bu yoldadır. Mahkemenin mevsimlik işçileri nazara almaması doğru değildir. Dosyadaki bilgi ve belgelerden başvuru tarihi olan 27.1.1992 tarihinde 84 işçinin mevsimlik işçi olarak işyerinde mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Bu rakam daimi işçi adedi olan 146'ya ilave edildiğinde ve sendika üyesi 109 olduğuna göre, sendikanın yarıdan bir fazla çoğunluğa sahip olmadığı anlaşılar. Böyle olunca mahkeme kararının bozularak kaldırılmasına, itirazın kabulüne ve davalı Tes-İş Sendikası'nın davacıya ait işyerinde çoğunluğa sahip bulunmadığına, bu nedenle Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın çoğunluk tesbitinin iptaline karar vermek gerekmiştir.

Sonuç: 1- Elazığ İş Mahkemesi'nin 31.3.1992 gün ve 70-158 sayılı kararının (BOZULARAK) kaldırılması-na,

2- Davacının itirazının kabulüne, buna göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 27.1.1992 tarihi itibarıyla davalı sendikaya yetki veren 31.1.1992 gün ve 1718-3543 sayılı kararının iptaline,

Davacı yararına takdir olunan 250.000 TL. maktu vekâlet ücreti ile davacı tarafından yapılan 68.000 TL. mahkeme masraflarının davalı sendikadan alınmasına ve peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 24.4.1992 gününde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

Kıdem tazminatı

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1991/9-107

K. 1991/168

T. 3.4.1991

ÖZET : 15 yaşından ve kimi koşullarda hafif işlerde 13 yaşından küçük çocuklarla hizmet sözleşmesi kurulması olanağı yoktur. Böyle bir sözleşme yapıldığında baştan itibaren geçersizdir. Bu nedenle 1966 doğumlu davacının, işyerinde çalışmaya başladığı 1975 yılından 13 yılını doldurduğu 1979 yılına kadarki çalışması İş Yasası kapsamı dışında kaldığından bu dönem, kıdem tazminatı hesabında gözönünde tutulamaz. (1475 s. İş K. m. 14, 67)

Taraflar arasındaki "ihbar ve kıdem tazminatı ve fazla mesai ücreti"ne ilişkin davadan dolayı yapılan yargılama sonunda, (Adana Birinci İş Mahkemesi)nce davanın kısmen kabulüne dair verilen 16.4.1990 gün ve 1985/997-1990/334 sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi'nin 8.11.1990 gün ve 7464-11901 sayılı ilâmı ile; (...Mahkemece, davacının 1975-1985 yılları arasındaki çalışması işçilikte geçmiş gibi kabul edilerek hüküm tesis edilmiş ise de, davacının 1966 doğumlu olduğu, 1975 yılında 9 yaşında bulunduğu görülmektedir. 1475 sayılı İş Kanununun 67 ve 80. maddeleri de dikkate alınmak suretiyle (13) yaşından sonraki hizmetlerinin değerlendirilerek hüküm kurulması gerekirken, 13 yaşını doldurduğu tarihten önceki sürenin hesaplara dahil edilmesi doğru değildir...) gerekçesiyle bozularak, dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Temyiz eden: Davalı vekili.

Hukuk Genel Kurulu'na incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Davacı, davalıya ait işyerinde 13.6.1975 tarihinden beri çalışmakta iken, 13.4.1985 tarihinde hizmet akdinin haksız feshedildiğini ileri sürerek ihbar ve kıdem tazminatı ve fazla mesai ücreti olarak toplam 709.000 TL.nin davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiştir. Davalı, davacının iddia edilen dönemde değil, 10.7.1984-31.3.1985 tarihleri arasında işyerinde

çalıştığını, istenen hakların dayanıksız olduğunu, zamanaşımına uğradığını, davacının yaşı itibarıyla işçi sayılamayacağını savunmuştur.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; 1966 doğumlu olan davacı, hizmet sözleşmesinin sona erdiği 13.4.1985 tarihinde 19 yaşında olup, 13 yaşından sonraki çalışması üç yıldan fazladır. Bu durumda, ihbar tazminatının sekiz hafta üzerinden hesaplanması gerekeceği tartışmasızdır. Öte yandan; fazla mesai ücreti, zamanaşımı defî dikkate alınarak davacının 13 yaşını doldurduktan sonraki 28.6.1980-13.4.1985 tarihleri arasındaki süre için hesaplanmıştır. Özel Dairece bu maddi ve hukuki olgular gözönünde tutularak yerel mahkeme kararının ihbar tazminatı ve fazla mesai ücretine ilişkin bölümü, ilâmın 1. bendi kapsamına alınmış ve dolayısıyla bu hak türleri bozma kararın dışında bırakılmıştır. Yerel mahkeme kararının sadece kıdem tazminatına ilişkin bölümü usul ve yasa aykırı bulunarak bozulmuştur. Belirtilen nedenlerle direnme kararında ihbar tazminatı ve fazla mesai alacağı ile ilgili açıklamaların dosya içeriğiyle bağdaşmamaktadır. Bu durumda, yerel mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyumsuzluk, sadece kıdem tazminatının hesabından 13 yaşından önceki çalışmaların değerlendirilip değerlendirilmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

7.11.1982 günlü, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, önceki 1961 Anayasası gibi, güçsüzlerin ve çocukların korunması için, Devleti gerekli tedbirleri almakla yükümlü tutmuştur. 25.8.1971 günlü, 1475 sayılı İş Kanununda, bu anayasai buyruk doğrultu-

sunda küçüklerin beden ve ruh sağlığını koruyucu ayrıntılı kurallara yer verilmiştir. Gerçekten anılan Yasanın 67. maddesinin birinci fıkrasında; "15 yaşından aşağı çocukların çalıştırılmaları yasaktır" biçiminde genel ilkeyi koyduktan sonra, ikinci fıkrasında; "Ancak, çocukların sağlık ve gelişmelerine, okul veya mesleki eğitim ve mesleğe yönelme programlarına devamlarına yahut öğrenimden faydalanma kabiliyetlerine zarar vermeyecek nitelikteki hafif işlerde 13 yaşını doldurmuş çocukların çalıştırılmaları mümkündür" hükmüne yer vermiştir. Görüldüğü gibi 67. madde, 15 yaşından küçüklerin çalıştırılmalarını yasaklamakla birlikte istisnai olarak hafif işlerde 13 yaşını doldurmuş çocukların çalıştırılmalarına olanak tanımaktadır. Bu kurallara göre İş Kanunu, çalışma yaşının alt sınırını 13 olarak saptamıştır. Aynı Yasanın 80. maddesinde de, 13'den 18 yaşına kadar çocukların doktor raporu olmadan çalıştırılmalarını yasaklamakta ve bunların en az altı ayda bir doktor muayenesinden geçirilmelerini kurala bağlamaktadır. Bu kurallara aykırı davranışlar için de, 100. maddede ceza yaptırımları öngörülmüştür. Küçüklerin belli bir yaştan önce çalıştırılmaları yasağını koyan İş Kanununun bu kuralları koruyucu nitelikte olup, kamu düzeni ile ilgilidir. Bu kurallar uyarınca, 15 yaşından ve kimi koşullarda hafif işlerde 13 yaşından küçük çocuklarla hizmet sözleşmesi kurulması olanağı yoktur. Böyle bir sözleşme yapıldığı takdirde baştan itibaren geçersizdir. Anılan buyurucu kurallara aykırı biçimde yapılan bir hizmet sözleşmesinin ya da görülen hizmetin İş Kanununun kapsamı dışında kalması ka-

çınılmazdır. Böyle bir çalışmanın çıraklıkta geçmiş sayılması düşünülebilirse de, bunun için de yöntemine uygun biçimde çıraklık sözleşmesi düzenlenmesi zorunluluğu vardır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, 931 sayılı İş Kanununda olduğu gibi, 1475 sayılı İş Kanunu da 18 yaşını bitirmemiş çırakları kapsamına almamıştır. Bu nedenledir ki, 18 yaşına kadar çıraklıkta geçen sürenin, kıdem tazminatı hesabında gözönünde tutulması olanağı yoktur.

Bu açıklamaların ışığı altında somut olay ele alınacak olursa; 1966 doğumlu olan davacı, işyerinde çalışmaya başladığını iddia ettiği 1975 yılında 9 yaşındadır. 1975 yılından, 13 yaşını doldurduğu 1979 yılına kadarki çalışması 1475 sayılı İş Kanununun kapsamı dışında kaldığı için, bu dönemin kıdem tazminatının hesabında gözönünde tutulması mümkün değildir. Bu durumda, sadece 1979-1985 yılları arasındaki sürenin dikkate alınmasıyla yetinilmelidir.

Bu itibarla, Özel Daire bozma kararında gösterilen ve yukarıda açıklanan nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulu'na da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi doğru değildir. O halde, usul ve yasağa uygun bulunmayan direnme karar bozulmalıdır.

Sonuç: Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı HUMK'nun 429. maddesi gereğince (BOZULMASINA), istek halinde temyiz peşin harcının geri verilmesine, 3.4.1991 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Memurlar tarafından oluşturulan bir kuruluş (sendika) 2821 s. yasa kapsamında bir sendika sayılamaz Memur kuruluşu (sendikası) ile ilgili uyuşmazlık için "iş" değil "asliye hukuk" mahkemeleri görevlidir

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1991/9-107
K. 1991/168
T. 3.4.1991

DAVA: Karaman 1. Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinden verilen 13.01.1993 gün ve 1993/13 Esas 1993/4 Karar sayılı kararın yürürlükteki kanuna aykırı olduğu iddiası ile Cumhuriyet Başsavcılığının 23.11.1993 gün ve Hukuk-85772 sayılı yazıları ile kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenmesi üzerine gereği düşünüldü:

KARAR: İş Mahkemeleri, 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 63/2 nci maddesi uyarınca bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklara bakmakla görevlidir. Bu hükmüne göre, 2821 sayılı Sendikalar Kanunundan doğmayan uyuşmazlıkların çözümü İş Mahkemelerinin görev alanı dışındadır. 2821 sayılı Yasa ise, sadece işçi veya işveren tarafından kurulan sendikalarla ilgilidir. Gerçekten Kanun'un "amaç" başlığını taşıyan 1 inci maddesine çalışma ilişkilerinde ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerin korunması ve geliştirilmesi için işçiler ve işverenler tarafından meydana getirilen sendikalar ile konfederasyonların kuruluşu, teşkilatı, faaliyeti ve denetlenmesi esaslarını düzenlemek olarak gösterilmiştir. Yasanın 2 nci maddesinde ise, işçinin tanımı yapılmış ve hizmet aktine dayalı olarak çalışanlar olarak

tanımlanmıştır.

Aynı maddede sendikalar işçilerin ve işverenlerin çalışma ilişkilerinde ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için meydana getirdikleri kuruluşlar olarak belirlenmiştir.

Davalı Sendika, 2821 sayılı Yasa'ya bağlı bir kuruluş niteliğinde olmayıp, memur statüsünde çalışan kişilerce kurulduğu anlaşılmaktadır. Esasen bu konuda bir uyuşmazlık yoktur.

Açıklanan bu durum karşısında memurlar tarafından kurulmuş olan böyle bir kuruluş, az önce de değinildiği üzere 2821 sayılı Yasa anlamında bir sendika sayılamaz. Böyle olunca uyuşmazlığın söz konusu Yasa'nın uygulanmasından çıkmış bir uyuşmazlık olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle uyuşmazlığın çözümü İş Mahkemesinin görevi dışındadır. Davaya bakmaya genel hükümler çerçevesinde, Asliye Hukuk Mahkemesi görevlidir. O halde, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi yasağa aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda gösterilen sebeplerden dolayı Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazının kabulü ile Karaman 1 inci Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 13.01.1993 gün ve 1993/13 Esas. 1993/4 karar sayılı kararının HUMK'nun 427 nci maddesi uyarınca sonucu etkili olmamak kaydı ile kanun yararına BOZULMASINA, gereği yapılmak üzere kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 11.02.1994 gününde oybirliğiyle karar verildi.

NİSAN'94 GIDA HARCAMASI...

- Nisan'94 ayı gıda harcaması tutarındaki artış oranı % 24.4.
- Dört kişilik ailenin aylık mutfak masrafı 4 milyon 343 bin lira.

- Bazı temel gıda maddelerindeki aylık artış oranı % 80'e ulaştı.
- Asgari ücret gıda harcamasına 12 gün yetiyor.

5 Nisan'da açıklanan ekonomik kararların iktisaden güçsüz kesimlere ilk olumsuz etkisi, aile bütçesinde önemli bir gider grubunu oluşturan gıda harcamasında kendini gösterdi. Temel mal ve hizmetlere yapılan kamu ağırlıklı zamların piyasaya yansımalarıyla dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması tutarı bir ayda % 24.4 (yüzde yirmidört) oranında artış göstererek 4 milyon 343 bin liraya ulaştı.

Özellikle temel gıda maddelerinde günlük hale dönüşen fiyat artışları sonucu son oniki ayda gıda harcamasındaki artış oranı % 112 düzeyinde gerçekleşti. Böylece yıllardan sonra ilk defa yıllık artış üç haneli rakamlarla ifade edilir duruma geldi.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından yapılan piyasa fiyat araştırmaları sonucu hesaplanan ve Ankara'da yaşayan dört kişilik ailenin dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için yapması gereken aylık zorunlu gıda harcaması tutarı, geçmiş aylarla kıyaslanmalı olarak aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablodan da görüleceği üzere, Mart'94 ayında 3.491.000.- TL. olan gıda harcaması tutarı, özellikle son yirmi gün içindeki fiyat artışları sonucu 4.343.000.- Liraya yükselmiştir. Böylece son istikrar paketi ile -şimdilik- ai-

le bütçesine gelen yük veya diğer ifadesiyle çalışanların gelirine el konulan tutar 852.000.- lira oldu.

İşçiyi, memuru, esnafı, küçük üreticiyi, emekliyi ekonomik cendereye alan, günlük yaşamını daha da ağırlaştıran bu zamlarla, ekonominin bozulan makro dengeleri yeniden oluşturulmaya çalışılırken, toplumsal dengesizliğin daha da bozulması sözkonusudur.

Çoğu ülkede bir yılda bile görülmeyen fiyat artışının üç-beş katı bir artışın ülkemizde bir ayda ortaya çıkması, bazı temel gıda maddelerindeki artışın % 80'lere ulaşması uygulanagelen ekonomik politikanın yansımasıdır.

Gıda harcaması içerisinde temel besin özelliği olarak önemli bir ağırlığı bulunan ekmeğin fiyatının Ankara'da yeniden belirlenme çalışmalarının da sürdüğü dikkate

alındığında, aile bütçesine yeni yüklerin devam edeceği gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de çalışan kesimin aylık geliri, özellikle emekli ve asgari ücret düzeyinde gelir alanların durumu ile yapılmak gereken asgari gıda harcaması tutarı birlikte değerlendirildiğinde, iktisaden dar ve sabit gelirli geniş halk kesimlerinin karşı karşıya bırakıldığı ekonomik koşulların yakıcılığı çarpıcı boyuta ulaşmaktadır. Asgari ücretin net 1 milyon 750 bin lira olduğu günümüzde bu tutar, zorunlu aylık gıda harcamasını ancak 12 gün karşılayabilmektedir.

Türkiye ekonomisinde bozulan ekonomik dengelerin, toplumsal dengesizlikleri artırarak çözüme kavuşturulamayacağı açıktır. Bu politikalarda ısrarlı olunması yeni ekonomik ve toplumsal bunalımlara yol açması kaçınılmazdır.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Nisan'93	Aralık'93	Mart'94	Nisan'94
Yetişkin işçi	701.500.-	1.061.500.-	1.191.000.-	1.456.000.-
Yetişkin kadın	440.500.-	653.500.-	753.000.-	935.000.-
15-19 yaş grubu çocuk	565.500.-	830.500.-	968.000.-	1.193.000.-
4-6 yaş grubu çocuk	341.000.-	520.500.-	579.000.-	759.000.-
	2.048.500.-	3.066.000.-	3.491.000.-	4.343.000.-

**İŞÇİ, MEMUR,
EMEKLİYİ
BÜYÜK
SORUNLARLA
KARŞI KARŞIYA
BIRAKAN**

EKONOMİK PAKET AÇILDI

Uzun zamandır beklenen ekonomik tedbirler paketi 5 Nisan'da Başbakan Tansu Çiller tarafından açıklandı. Paketin açıklanması, son yıllarda benzeri görülmedik zamlarla birlikte geldi. İlk zamlar, akaryakıt, çay, şeker ve Tekel ürünlerine yapıldı. İstese de istemese de ekonomik paketin üzerine yüklediği yükü çekmek durumunda olan vatandaş, şaşkınlık içinde gelişmeleri takip ediyor. Yapılan idari hataların faturasının bir defa daha vatandaşa çıkarılması, halkın tahammül gücünü kınıyor. Bütün kesimlerin beklentisi, kararların vaadedildiği gibi başarıyla uygulamaya konması. Halk, katlanacağı fedakarlıklar neticesinde yeniden hayal kanklığına uğramak istemiyor.

Başbakan Tansu Çiller tarafından kamuoyuna açıklanan ekonomik pakette yer alan tedbirler şöyle sıralanıyor.

PAKETTE NELER VAR?

İstikrar paketine göre, yılsonuna kadar Erdemir, Tüpraş, Petrol Ofisi, Petkim, THY, TURBAN, HAVAŞ, Deniz Nakliyat, DİTAŞ özelleştirilecek.

TEK ve PTT 1995'de özelleştirilirken, Sümerbank ve Etibank'ın özelleştirilmesi tamamlanacak, Emlakbank halka açılacak ve bu özelleştirmelerden 3,5 milyar Dolar sağlanacak.

Karabük Demir Çelik Fabrikasının kapatılmasının sözkonusu olduğu, Türkiye Taş Kömürü Kurumundan çok sayıda işçi çıkarılmasının planlandığı istikrar paketinde, memurların maaş artışları da mevcut bütçe ödenekleri ile sınırlı tutuluyor.

DOLAR'DAKİ PATLAMA

İstikrar paketinin açılmasıyla birlikte, fiili devalüasyonun yüzde 38,8'e çıktığı görüldü.

Serbest piyasada ve Tahtakale'de Dolar'ın satışı 44 bin liraya kadar yükselirken, Mark da 25 bin liraya dayandı.

Daha sonra Merkez Bankası resmi kur'u, 10 özel ve kamu bankasının kullanımını ortalamasını olarak belirlemeye başlaması ve faizlerin yükseltilmesiyle dövizde aşağıya doğru iniş yaşandı.

EMEKLİLERE VURGUN

İstikrar paketinden emekliler de paylanmışlardır. İşçinin emeklilik yaşını iktidara gelir düşürme düşünen Hükümet, yeni hazırladığı taslakla prim öde-

**TÜRK-İŞ Genel Başkanı
Bayram Meral**

me gün sayısını artırırken kadınlar 6, erkekler 11 yıl daha fazla çalışarak emekli olabilecekler.

BAYRAM MERAL'IN BASIN TOPLANTISI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, "Ekonomik İstikrar Paketinin" açıklanmasından sonra bir basın toplantısı düzenleyerek, endişelerini kamuoyuna açıkladı.

Meral basın toplantısında şu konuşmayı yaptı:

Türkiye, tarihinin en büyük bunalımlarından birini yaşarken, DYP-SHP Koalisyon Hükümeti tarafından uygulamaya sokulan istikrar programı ile, tüm çalışanlar, emekliler ve işsizler, büyük sorunlarla karşı karşıya bırakılmıştır.

İstikrar programının dayandığı mantık, ekonominin ana sorununun kamu açıkları, kamu açıklarının sorumlusunun ise KİTler ve kamu kesiminde çalışanlar olduğudur.

Buna göre de, ekonomik bunalım-

Bayram Meral :
**"Bize danışmadan,
IMF ve
Dünya Bankası
talimatlarıyla
hazırlanan
programın
sorumluluğunu
almayız"**

dan kurtulmanın yolu olarak, KİTlerin tasfiyesi veya özelleştirilmesi, taşeronlaşma, zorunlu emeklilik ve KİT ürünleriyle başlayan bir dizi zamlar önerilmektedir.

TÜRK-İŞ, ekonomik bunalımın nedeni ve bunalımdan çıkış konularında IMF'den, Dünya Bankası'ndan ve Koalisyon Hükümeti'nden çok farklı düşünmektedir.

Açıklanan istikrar programı, uluslararası tekeli sermayenin beyni ve sözcüsü IMF'nin ve Dünya Bankası'nın önerilerinden oluşmaktadır.

TÜRK-İŞ, ekonominin ve KİTlerin sorunlarının çözümü amacıyla işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin bir masası etrafında görüşmesini istemiştir. Ancak bu demokratik talebimiz yerine getirilmemiş, uygulanacak istikrar programı konusunda yalnızca, herşey olup bittikten sonra, bilgi verilmiş istenmiştir.

Bunalımın gerçek nedeni, Türkiye'de sermayenin üretken alanlardan rant ekonomisine kayması ve vurgunculuğun hızla yayılmasıdır. Bu da, 12 Eylül sonrasında uygulanan ekonomik ve toplumsal politikaların kaçınılmaz bir sonucudur.

12 Eylül sonrasında yeni fabrikalar kurulmamıştır, teknoloji geliştirilmemiştir. 1980-1988 döneminde Türkiye sanca-

yii, düşük ücretlere dayalı olarak varlığını sürdürmüş, sendikalar hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı koşullarda tembellik içine girmişti.

12 Eylül sonrasında vurgunculuk, köşedönmeçilik, hayali ihracatçılık sistemli bir biçimde desteklenmiştir. Ülkemizde, çalışanın ve üretimin değil, havadan para kazanmanın teşvik edildiği ve itibarlı olduğu bir anlayış hakim kılınmıştır.

Hükümetler, devletin soyulmasına seyirci kalmışlardır. İktidardaki siyasi partiler, kamu kurum ve kuruluşlarının kaynaklarını belirli çevrelere peşkeş çekmişler, kamu kesimini kendi taraftarları için arpaçlık olarak kullanmışlardır.

Hükümetler, devletin kendi elindeki personeli çalıştıramazken, birçok işi ihale ederek, müteahhitleri ve taşeronları zengin etme yolunu seçmişlerdir.

Bütün bunların sonucunda, Türkiye, bugün, tarihinin en büyük ekonomik bunalımlarından birisini yaşamaktadır. 1991 Genel Seçimleri öncesindeki vaatlerini tutmayan DYP-SHP Koalisyon Hükümeti ise faturayı yine halkımıza, işçilere, memurlara, işsizlere, emeklilere, esnafa ve sanatkarlar ve köylülere çıkarmaktadır.

TÜRK-İŞ, ülkemizin Misak-ı Milli sınırları içindeki üniter yapısının bütünlüğünün yılmaz savunucusudur. TÜRK-İŞ, vatani için canını bile vermeye hazır bir kitleyi temsil etmektedir. TÜRK-İŞ, ülkemizin ve ayrılmaz parçasını oluşturduğumuz halkımızın çıkarlarını herşeyin üstünde tutan bir anlayışla hareket etmektedir.

Açıklanan kararlar, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarına aykındır.

Bu kararlar işsizliği daha da artıracak, halkımızı daha da yoksullaştıracak, toplumsal ve siyasal huzursuzluğu daha da yaygınlaştıracaktır. Huzura en fazla ihtiyacımızın olduğu bu günlerde, bu uygulamalar, halkımızı, hiç arzu etmediğimiz toplumsal patlamalara hazırlayacaktır.

Bu istikrar programıyla, ayda 50 dolarla çalışan asgari ücretliden, 100 dolar alan özel sektör işçisinden, 200 dolar alan kamu işçisinden, memurdan, kaçak çalıştırılan sigortasız işçiden, emekliden, esnaftan, köylüden, açlıkla karşı karşıya bulunan işsizden yeni fedakarlıklar istenmektedir.

24 Ocak istikrar programının uygulanabilmesi için 12 Eylül askeri müdahalesi yapılmış, demokrasi rafa kaldırılmıştı. 12 Eylül hukukunu değiştirme vadiyle iktidara gelenlerin, 24 Ocak'takinden daha ağır bir istikrar programını halkımıza dayatmaları, üzüntü vericidir ve düşündürücüdür.

TÜRK-İŞ'in 24 Ocak 1994 günü düzenlediği sempozyumda yeni istikrar programından söz etmiş ve "yeni bir 24 Ocak'a, yeni bir 12 Eylül'e veya onun sivil görünümüne" karşı olduğumuzu açıklamıştım. Sayın Başbakan ise, yeni bir 24 Ocak'ın gündemde olmadığını belirtmişti. Hayat, ne yazık ki, yine TÜRK-İŞ'i haklı çıkarmıştır.

Zonguldak madencilerinin 1991 yılı Ocak ayındaki büyük yürüyüşünde onlarla birlikte en ön safta yer alanların, bugün böyle bir istikrar programı ile, aynı işçilerin ekmeğini ellerinden

1 ÖNLEMLER

Tarım destek yok Hububat, şekerpancarı ve tütün dışındaki tarımsal ürünlerde sübvansiyonlar kaldırılıyor.

Emeklilik zorlaşıyor Emeklilik, 5 bin günden kadınlar için 7 bin 200'e, erkekler için 9 bin güne çıkarılıyor.

Memurun faturası Memura, ikinci yarıda bütçe ödenekleri oranında zam yapılacak, aylık vergi iadeleri kaldırılacak. Sözleşmeli personelin maaşı, memurun düzeyine indirilecek, kamuya personel alınmayacak.

KİT OPERASYONU

Kapatılacaklar: Karabük Demir-Çelik Tesisleri, Zonguldak Kömür Madeni'nin iki ocağı, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu, **Devlet Malzeme Ofisi**, Tekel'in Ankara ve Bomonti Bira Fabrikası ile Cibali Sigara Fabrikası, **Sümer Holding'in 7 işletmesi**, Petkim'in Yarımcı Tesis, Petlas, Turban'ın işlettiği beş şehir oteli, **Testas'ın Aydın işletmesi**, Haliç Camialtı ve İzmir Alaybey tersaneleri, **Et Balık Kurumu'nun bazı kombina ve işletmeleri.**

Satılacaklar: Et Balık Kurumu, **Yem Sanayii**, Erdemir, **Tüpraş**, Petrol Ofisi, **Petkim**, THY, **Turban**, Havaş, **Denizcilik Bankası**, Deniz Nakliyat ve DITAŞ. **TEK ve PTT** (1995'te), cep telefonu ve kablolu TV, **Sümerbank**, Etibank, **Emlakbank**, Hazine'ye ait taşınmaz mallar.

2 EK VERGİLER

Lüks taşıta Lüks otomobili, özel yatı ve özel uçağı olanlardan bir defaya mahsus olarak ek vergi alınacak.

Fazla konuta Birden fazla evi olanlar, bir defalık ek emlak vergisi ödeyecekler. Ayrıca emlak vergisi matrahı yeniden belirlenerek, değer artışı yeniden vergilenecek.

Kelle vergisi Gelir ve kurumlar vergisi ödeyen vergi yükümlüleri bir defaya mahsus kelle vergisi ödeyecekler.

Şirketlere Şirketler, net aktif ve eşdeğer matrah üzerinden bir defaya mahsus ek vergi verecekler.

Otelde kalana Belediye sınırları içindeki otellerde geceleyenlerden belli bir konaklama vergisi alınacak.

3 ŞOK ZAMLAR

Çay şeker Kamelya 55 binden 93 bin 500'e, Rize Turist 60 binden 102 bine, şeker de 9 bin 800'den 14 bin 700'e çıktı.

AKARYAKIT

	ESKİ	YENİ
Süper Benzin:	9.473	17.083
Normal Benzin:	8.562	15.431
Tüpgaz:	85.000	125.000
Motorin:	6.323	11.064
Kalorifer Yakıtı:	2.956	5.215

SİGARA - İÇKİ

	ESKİ	YENİ
TEKEL 2000:	16.000	30.000
Yabancı sigara:	21.000	40.000
Yerli (kısa):	6.000	11.500
Rakı:	60.000	115.000
Viski:	175.000	350.000

almayı istemeleri onaylanabilir bir tarzı değildir.

SSK bugünkü emekli, dul ve yetimlerin maaşlarını zamanında ödeyemeyen, kamu kuruluşlarından onbinlerce kişinin zorla emekli edilmesinin yükünü nasıl karşılayacaktır? Yeni emeklilerle birlikte SSK'nın iflas edeceği gerçeği hesaba katılmamaktadır.

Böyle durumlarda iki yol vardır.

Yollardan biri, bu istikrar programını sessizce kabul ederek, bizim açımızdan yaratacağı zararları çeşitli uzlaşmalarla bir parça da olsa azaltmaya çalışmaktır.

İkinci yol ise, meşru ve demokratik gücümüzü harekete geçirerek, bunalmın yükünü bunalmın sorumlusu olan belirli çevrelerin sırtına yıkılması için mücadele etmektir.

Biz, ikinci yolu seçiyoruz.

Bize danışmadan, bizim önerilerimiz dikkate alınmadan ve IMF ve Dünya Bankası talimatlarıyla hazırlanmış böyle bir istikrar programının sorumluluğunu hiçbir şekilde üstlenmiyoruz.

Bu istikrar programı, halkımızın tüm kesimlerini hedef almıştır. Aşama aşama uygulanacak istikrar programının ilk adımlarında doğrudan çok fazla etkilenmeyenler, "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" diyemez. İkinci veya üçüncü aşamada sıra onlara da gelecektir.

1994 yılında 420 bin işçinin toplu sözleşme görüşmelerinin yapılacağı olması, sorunlarımızı daha da ağırlaştırmaktadır.

Halkımızın öncüsü olan TÜRK-İŞ ve üyesi Sendikalar, son yıllardaki gelişmelerle birlikte, mevcut siyasi partilerden umudunu giderek kesmekte ve, Genel Kurulumuzda alınmış karar uyarınca, tüm çalışanların bağımsız siyasi örgütlenmesini yaratmayı daha da yoğun bir biçimde tartışmaktadır.

TÜRK-İŞ, çok kazandıktan çok, az kazandıktan az vergi alınmasını istemektedir.

Ülkemizin, içinde bulunduğu zor durum gözönünde bulundurularak, herkesin bir defaya mahsus bir varlık veya servet vergisi vermesi gerektiğine inanıyoruz. Bu önerimiz ilk defa ifade edildiğinde buna karşı çıkanların, bugün aynı öneriyi getirmelerini de olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Bu konuda gerekli girişimlerin yapılacağı umudunu hala taşıyoruz.

Kamu kesiminde ve KİT'lerde, siyasi müdahalelerden kaynaklanan bir yönetim bozukluğu vardır. Bu kuruluşların daha verimli hale getirilmesi için, işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinin bir masanın etrafında oturup, soruna çözüm aramalarının ve çeşitli yönetim katılma biçimlerinin geliştirilmesinin tek çözüm yolu olduğuna inanıyoruz. Ancak, ne yazık ki, bu önerilerimiz kabul görmemiş, eski yanlışlıklar ısrarla sürdürülmüştür. Böylece bu kamu kuruluşlarına ve ülkemize büyük zararlar verilecek, işten çıkartmalarla işsizler ordusu büyütülecek, insanlar açlığa terk edilecek, halkımız yoksullaştırılacaktır.

TÜRK-İŞ her zaman ülkenin bölünmez bütünlüğünü, demokratik ve laik sosyal hukuk devletini savunmuş, bu anlayışın hayata geçirilmesi için elinden gelen çabayı göstermiştir.

TÜRK-İŞ, halkımızın mutluluğu için üzerine düşeni eksiksiz yerine getirmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız ile Sayın Başbakanımıza kısa bir süre önce sunmuş olduğumuz raporlarda yer alan talepler bu konudaki tavrimizin açık kanıtlarıdır.

Ülkemizin ve halkımızın sorunlarına böylesine sahip çıkan TÜRK-İŞ gibi bir kuruluşun önerileri, daha önceki hükümetlerce dikkate alınmamış ve ülkemiz bugünkü bunalmaya sürüklenmiştir.

TÜRK-İŞ'in bugünkü önerileri de dikkate alınmak istenmemiştir. Uygulanacak bu istikrar programı ile ülkemiz daha da büyük sıkıntılara düştüğünde, bundan en fazla üzüntü ve sıkıntı duyacak kuruluş yine TÜRK-İŞ olacaktır.

TÜRK-İŞ, ülkemizin, halkımızın ve işçi sınıfının çıkarlarını her şeyin üstünde tutan yaklaşımıyla, her zaman diyalog

kapılarını açık tutmuş, ülke sorunlarının çözümünde üzerine düşeni yapacağını her defasında bildirmiştir. Ne yazık ki, TÜRK-İŞ'in bu olumlu taleplerine ilgiler kulaklarını tıkamıştır. Geçmiş yıllarda uygulanan yanlış ekonomik politikaların benzeri tekrar edilerek, fatura bir kez daha halkımıza çıkarılmıştır.

TÜRK-İŞ'in bu olumlu taleplerini dikkate almayan yetkililer, kestikleri faturanın bedelini bir gün kendileri çok ağır biçimde ödeyeceklerdir.

Başkanlar Kurulumuz, istikrar programını değerlendirmek ve gerekli kararları almak üzere 6 Nisan 1994 Çarşamba günü saat 10'da olağanüstü olarak Ankara'da toplanacaktır.

Hepinize, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına saygı ve sevgilerini sunuyorum."

İŞTE EK VERGİ TABLOSU

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri için %10, stopaj yoluyla vergi ödeyenler için %5 ilave edilerek uygulanacaktır.

BİLMEMNE A.Ş.

HOLDİNG

Kurumlarla birlikte ticaret erbabının vergi yükü
% 5.97 den
%7.74'e yükseltildi

BAKKAL

Esnafın vergi yükü
%6.04 den
%7.27'ye yükseltildi
Ücretliler (yüzde 9.19) ile çiftçilerin (yüzde 01.53) vergi yüklerinde bir artış kesinlikle olmayacak.

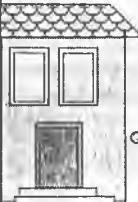
LÜKS ARABAYA EK VERGİ

Kasko değeri 500 milyon lirayı geçen arabalardan
% 4

Kasko değeri 1 milyar lirayı geçen arabalardan % 8

EK GAYRİMENKUL VERGİSİ

- Binalardan özellikle sadece yazlık olarak kullanılan atıl durumdaki ikinci konutlardan ve arsalardan bir defaya mahsus ek vergi alınacak.
- İkametgah olarak kullanılan tek konutlar bu vergiye tabi tutulmayacak

● Vergi, emlak vergisi kanununda yazılı binde 4 oranında uygulanacak.

HARÇLAR ARTIYOR

Tapu, yargı, pasaport gibi muhtelif hizmetlerden yararlananlardan alınan harçlar arttırılıyor. Damga vergisi % 100 artıyor.

DEMOKRASİ PLATFORMU

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KAMU ÇALIŞANLARI SENDİKALARI PLATFORMU, KAMU ÇALIŞANLARI EŞGÜDÜM KOMİTESİ, TMMOB, TTB, TÜRMOB, T. DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ, T. VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ, İNSAN HAKLARI DERNEĞİ, HALKEVLERİ, ÖĞRETİM ÜYELERİ DERNEĞİ, ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ, T. ZİRAATÇILAR DERNEĞİ, İ.F.M.C., ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİ DERNEĞİ

BASIN AÇIKLAMASI

"Ülkeyi bu hale getiren bugüne kadar izlenen ekonomik politikalar..."

5 Nisan 1994 günü toplanan Demokrasi Platformu Başkanlar Kurulu, "Ülkemizdeki siyasal gelişmeler, hükümetin aldığı istikrar tedbirleri, bunlar karşısında daha da önem kazanan demokrasi platformu ve önümüzdeki günlerde yapılacak etkinlikler" konularını değerlendirmiş ve alınan kararların açıklanmasını gerekli görmüştür.

- 1- Açıklanan istikrar tedbirleri ülke ekonomisinin tam bir iflâs noktasında olduğunu ifadesidir. Ülke ekonomisinin bu noktaya gelmesinin sorumlusu bugüne kadar izlenen ekonomik politikalar. Bunu uygulayan siyasal iktidarlardır. Sermayedir. IMF Dünya Bankasının dayatılan politikalarıdır.

Açıklanan istikrar paketi olmayıp "Zam-atma-satma-kapatma" paketidir. Faturanın çalışanlara çıkartılmasıdır.

Bu tedbirleri sessizce kabul etmeyeceğiz. Ülkemizin tüm çalışanlarına, emekçi halkını temsil eden kuruluşlar olarak meşru zeminde, temsil etmekten onur duyduğumuz üyelerimiz adına, bu ülkede yaşayan yurtdaşlar olarak mücadele etmekte kararlıyız.

Bu pakete karşı ülke çapında başlayan karşı çıkışı meşru görüyor ve destekliyoruz.

İşyerimizi koruyacağız. Çalışanları işsizliğe, yoksullaşmaya itecek bu saldırılara karşı tepkiler örgütleyeceğiz.

- 2- Bu topkilerimizin ilk ifadesi olarak 9 Nisan 1994 tarihinde kapatılması hedeflenen Zonguldak havzasındaki işyerleri ile dayanışma içinde olduğumuzu

Demokrasi Platformu toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik ve Disk Genel Başkan Vekili İsmail Hakkı Önal

göstermek için düzenlenen mitinge aktif olarak katılacak, istikrar tedbirlerine tepkimizi göstereceğiz.

- 3- Demokrasi Platformu izlenen ekonomik politikaların yanlışlıklarının anlatılmasında, demokrasinin korunup geliştirilmesi mücadelesinde daha aktif hale getirilecektir.
- 4- Bu ekonomik politikaların uygulanmasında ülkede yaratılmak istenen ayrımcılığa karşı ülke bütünlüğünü koruyucu, barış ortamını sağlayıcı politikalarımıza hız vereceğiz. Toplumda huzur ve barış çağrılarımızı yükselteceğiz. Yeni tartışma konuları yerine birliği gündeme alacağız. Gereksiz tartışmalara darbe çağrılarını karşı demokrasinin tek ve gerçek çözüm olduğunu bir kez daha yineliyoruz.

- 5- "5 Nisan Kararlarınıza karşı bizim 1 MAYIS'ımız" şiarı altında 1 Mayıs Birlik Mücadele Günü'nün tüm ülkede kutlanması için çalışmalar başlatacak merkezi ve tüm örgütlerin katılımıyla yığınsal kutlamayı ZONGULDAK'ta yapacağız.

- 6- Konfederasyonlarımız, Kamu Çalışanları Sendikalarımız, Meslek Odalarımız, yetkili organlarında son duruma ilişkin değerlendirmeler yapmak üzere olağanüstü toplantılar düzenlemişlerdir. Alınan örgüt organ kararları yeniden Platformumuzun gündemine alınacaktır.

İşçileri, memurları, emekçileri, tüm halkımızı izlenen bu ekonomik politikaların yarattığı sonuç olan bizlere dayatılan 5 Nisan Kararlarına karşı tepkisini dile getirmeye çağırıyoruz.

ÖZELLEŞTİRME

Ülke ekonomisinde meydana gelen tıkanmayla birlikte özelleştirme yine tek çıkar yol olarak sunulmaktadır. İçinde bulunduğumuz noktada soruna doğru teşhis koymak ve doğru çözümler üretmek gerekmektedir. Çeşitli platformlarda daha önce dile getirilen TÜRK-İŞ görüşü son dönemde "Özelleştirme" konusunda sergilenen tavır ve uygulamalarla doğrulanmaktadır. Kamu İktisadi Teşebbüslerine yüklenilmek istenen görüş ve yargılar bilimsel dayanaktan yoksundur.

Türkiye ekonomisinde KİT sorunu vardır, fakat varolan sorunun çözümü bu kuruluşların özelleştirilmesiyle sağlanamayacaktır.

Kârlı KİT kuruluşlarını iç ve dış sermaye çevrelerine devretmenin aracılığına soyunan ve başarsını bu politikanın uygulanmasında gören siyasal yaklaşımların zarar ettiği ileri sürülen KİT'ler konusunda tasfiye dışında bir politika üretmedikleri dikkatten kaçmamaktadır.

Facialyette bulunulan sektörlerin özellikle, rekabet ortamı, KİT'lerin üstlenmiş oldukları görevlerde bu kuruluşların verimliliklerini, finansal dengelerini belirlemektedir. Ancak KİT'lerin iktisadi analizi sektörün bir bütün olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Diğer bir ifadeyle KİT sektörü bir bütün olarak ele alınmalıdır. KİT'leri mahkûm etmeye çalışanların, sektörü bir bütün olarak suçlamaları böyle bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır.

Kaldı ki, bir bütün olarak ele alındığında Türkiye'de KİT'lerin son yıllara dek finansal performanslarının hiçte kötü olmadığı, konsolide bilançolarının fazlalık verdiği bilinmektedir. Yani Hazine'den KİT'lere yönelik bir para akımı söz konusu değildir. Ancak son dönemde KİT'lerin ciddi finansal darboğaza girdiği ve açık verdiği de doğrudur.

KİT'lerin finansman açığının artmasında bazı faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu darboğazın nedenini büyük ölçüde seksenli yıllarda uygulanan iktisat politikalarında daha doğrusu istikrar ve "yapısal uyum" programı ve politikalarında aramak gerekir.

Ekonominin dışa açılması yönünde atılan sistematik adımlar, kamu kesiminin ekonomideki yerinin azaltılması, kaynak dağılımının imalat sanayi aleyhine ve Türkiye için sanayi yerine hizmetler sektöründe rol verilmesi nedeniyle alt yapı yatırımları ve hizmetler sektörü lehine dönmüştür.

Dünyadaki uygulamalarda özelleştirmeden beklenen yararın sağlanamadığını ortaya koymaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yapılan özelleştirmenin, kamu açıklarını azaltmadığını, mülkiyetin tabanca yayılmadığını, ülkele-

rin dış borçlarının azalmadığını, özelleştirmeden sağlanan gelirlerin yatırıma yönelmediğini dolaşısıyla istihdamın artınlamadığını göstermektedir. Özelleştirme ile sağlananlar işsizliğin daha da artınması, gerçek ücretlerin düşürülmesi, sosyal devletin zayıflatılması ve sosyal barışın bozulması olmuştur.

Ülkemizde KİT'lerin özelleştirilmesi programı da, 24 Ocak 1980'den günümüze sürdürülen sosyo-ekonomik politikanın temel hedefleri arasında yer almış; KİT'lerin etkinliğinin ve ekonomiyi yönlendirme işlevlerinin sınırlandırılması, başka bir ifadeyle devletin küçültülmesi "ideolojik bir tercih" olarak benimsenerek 1985'ten bu yana özelleştirme uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Ocak 1994 sonu itibariyle özelleştirme uygulamalarına bakıldığında;

- 1985 yılından itibaren 126 kuruluş özelleştirme portföyüne alınmıştır.
- 66 kuruluştaki kamu paylarının tümü, blok satış, halka arz ve İMKB'de hisse senedi satışı yoluyla özel sektöre devredilmiştir.
- Halen kamu payı bulunan 53 kuruluş özelleştirme kapsamında bulunmaktadır.
- 1985-1993 yılları arasındaki özelleştirme uygulamaları sonucu, gerçekleştirilen tutar 1.885 milyon dolar düzeyindedir. 1.635 milyon dolar net giriş sağlanmıştır.
- Hisse senedi satış gelirinin yüzde 60.1'i blok satış, yüzde 11.8'i halka arz, yüzde 27.0'si İMKB'de satış geri kalanında yarımlı kalmış tesis satışından oluşmuştur.
- Özelleştirme uygulaması içinde önemli bir yer tutan 21 çimento fabrikası satış sonucu toplam tutar, 746 milyon dolardır. Bu rakam, bugüne kadar gerçekleştirilen 1.885 milyon dolar tutarındaki toplam özelleştirme hasılatının yüzde 40'ını oluşturmaktadır. Blok satış uygulamasının bir bölümü vadeli olarak yapılmış, çimento fabrikaları satışından bugüne kadar net giriş 583 milyon dolar olmuştur.
- 1985 - Ocak/1994 tarihleri arasında yapılan özelleştirme uygulamaları satış yöntemleri itibariyle şöyle özetlenebilmektedir.
 - 47 şirkette yalnız blok satış işlemi yapılmış ve dolar bazında 706 milyon dolar tutarımda hisse senedi satışı gerçekleştirilmiştir.
 - 16 şirkette yalnızca halka arz işlemi yapılmış 332.7 milyon dolar brüt satış hasılatı elde edilmiştir. Aynı zamanda İMKB'de de işlem gören bu şirketler arasında, özelleştir-

me portföyüne alınmadan önce tamamı kamuya ait olan PETKİM, THY, TÜPRAŞ ve PETROL OFİSİ gibi büyük kuruluşlar yer almaktadır. Bu dört büyük kuruluşta halen yüzde 95'in üzerinde kamu payı bulunmaktadır.

PETKİM'in yüzde 8.09 oranındaki hissesi, Haziran/1990'da şirket çalışanlarına ve halka satılmışken, hisse senetlerinin borsada değer yitmesi nedeniyle hisseler Kamu Ortaklığı İdaresi tarafından geri alınmış, satılan pay yüzde 3.97'ye düşmüş, Kamu Ortaklığı İdaresinin payı tekrar yüzde 96.03'e çıkmıştır.

THY'de de aynı gelişme meydana gelmiştir. Kasım/1990'da şirketin yüzde 1.55'i satılmıştır. Çalışanlara satılan hisse senedi payı ise yüzde 1.55'in yüzde 12'sidir. Halka hisse senedi yöntemiyle satışından sonra, THY hisse senetlerinin IMKB'de değerinin satış fiyatının altına düşmesi Kamu Ortaklığı İdaresinin sattığı hisselerin bir bölümünü geri almasına neden olmuştur. Sonuçta THY'deki kamu hisseleri yeniden yüzde 99.28'e çıkmıştır.

- Son olarak büyük çaplı bir özelleştirme olarak daha önce özelleştirme uygulaması gerçekleştirilen TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikaları A.Ş.'deki yüzde 21.13 ve TOFAŞ Oto Ticaret A.Ş.'deki yüzde 18.48 oranındaki Kamu Ortaklığı İdaresi payının yurtiçi ve yurtdışı borsalarda satışı gerçekleştirilmiştir.

Gelişmiş ülkeler, kendi sorunlarının bir çözümü olarak yeni liberal arayışlar çerçevesinde gündeme gelen özelleştirme politikalarını sorgulayıp, yeniden sosyal adalet ilkelerinin ön plana çıktığı 1990'lı yılları yaşamaktadır.

Ülkemizde ise gelişmiş ülkelerde terk edilmeye başlanan ekonomik politikaların sürdürülmek istenmesi düşündürücüdür.

Genel olarak ülke ekonomisi, özel olarak KİTler açısından kalkınma, istihdam, toplumsal adalet gibi kavramlara yaklaşırken, ülkemizin her şeyden önce gelişmekte olan bir kuzey yarım küre ülkesi olduğu gerçeğinin gözardı edilmesi önemli risk ve sorunları beraberinde getirecektir.

Bugün izlenmesi gereken politika, ülke gerçeklerini gözönünde bulunduran, rasyonel ve bilimsel araştırmalarla da desteklenen politikalar olmalıdır.

Piyasa mekanizmasının gelişmediği, toplumsal çıkar gruplarının örgütlenemediği, çalışanların, tüketicilerin örgütlenerek sosyal ve ekonomik dengeleri kuramadıkları ülkemizde, özelleştirme yoluyla serbest piyasaya işlerlik kazandırılacağı dayanamazdır.

Özelleştirerek mülkiyetin el değiştirmesi, serbest piyasa oluşturulması yerine, özel sektör tekellerine, yerli ve yabancı tekellerin stratejik önemdeki kuruluşları ele geçirmesine yolaçabilecektir.

Özelleştirmede Kostarika örneği

İngiliz araştırmacı yazar Brendan Martin, geçtiğimiz ocak ayında Ankara'da Mülkiyeliler Birliği'nde "Dünyada Özelleştirme" konulu bir konferans verdi. Konferans metni, Mülkiyeliler Birliği Dergisi'nin Şubat sayısında yayınlandı.

Brendan Martin, dünya-
daki çeşitli özelleştirme uygulamalarından söz ettikten sonra bir soru üzerine Kostarika'yı örnek verdi. Martin, şunları söyledi:

"Kostarika, Orta Amerika'da küçük bir ülke. Burada 44 şirketi özelleştirdiler. Bu konuda çok tartışma çıkmadı.

Tartışma, bu özelleştirilen şirketlerin çok önemli bir bölümünün yabancı şirketlere gitmesinden dolayı çıktı. Ama özelleştirme programı elektrik, telekomünikasyon, sağlık ve eğitim alanlarına yaygınlaştırdıktan zaman kitlesel tepkiler oluştu. Bu muhalefet sendikalar ve öğrenci örgütleri tarafından çok iyi örgütlenmiş ve koordine edilmişti. Hükümeti planlarından vazgeçmek zorunda bıraktılar. Üstelik de bu önlemler IMF ve Dünya Bankası tarafından verilen kredilerin özel şartlarından birisi olduğu halde hükümet bu

planlardan vazgeçmek durumunda kaldı".

İngiliz araştırmacı, ülkemize ilişkin bir soruya da "Türkiye'de elektrik, telekomünikasyon ve diğer özelleşecek KİTlerin özelleştirilmesi için öne sürülen görüşlerin gerçekten mantıklı ve tutarlı olup olmadığını ortaya koyabilirsiniz. Özelleştirmeye karşıyız, onun için yapmayın demek yeterli değil tabii. Ayrıntılı ve sağlam araştırmalar olması lazım. Çünkü aksi takdirde özelleştirmeye karşı olan muhalefetin bütün iddiaları çok çabuk bir biçimde yıkılabilir" yanıtını verdi.

Sosyal Sigortalar Kurumu 43. Genel Kurulu toplanıyor

Üç yılda bir en geç Haziran ayı sonuna kadar toplanması gereken Genel Kurul, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının çağrısı üzerine 11/12 Mayıs 1994 tarihlerinde Ankara'da toplanacaktır.

40 incısı her yıl toplanan genel kurulun, 1986 yılında çıkarılan 3300 sayılı yasayla 3 yılda bir toplanması yasalastırılmıştır. Bu genel kurul 3 yılda bir toplanan 3. genel kurul olmaktadır.

Ülke genelinde en fazla işçiyi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından işkollarına göre seçilecek temsilciler,

Yüksek öğretim kurulunca görevlendirilecek akademisyen üyeler,

İlgili Bakanlık ve kuruluşları temsil edecek üst kademe yetkilileri,

Kurumdan aylık alanları temsil eden üyeler,

den oluşan genel kurul, istişari mahiyette kararlar almasına rağmen, işçilerin ve ülkenin sosyal güvenlik sorunlarının üst düzeyde tartışıldığı, işçi ve işveren kesimlerinin görüş ve isteklerinin tesbit edildiği ve yönetimle ilgili önemli istişari kararların alındığı bir Sosyal Güvenlik Formu olarak önem arz etmektedir.

Ülkemiz sosyal güvenlik kuruluşlarının finansal darboğazlarının yanında, idari yönden de sorunları vardır. Bu sorunları aşabilme çalışmaları her zaman olduğu gibi kazanılmış haklardan geriye gidiş şeklinde oluşmaktadır.

Sosyal güvenlik hak ve menfaatleri dinamik bir yapıya sahip olduğundan, ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısındaki gelişmeler ve dünyadaki oluşumlara paralel olarak ileriye dönük gelişmeleri içermesi gerekmektedir.

Yani kazanılmış hak ve menfaatlerde geriye gidiş değil, güne ve çağa uygun yeni düzenlemeler bahis konusu olmalıdır.

Kuruluş kanununa göre mali ve idari bakımdan özerk, tüzel kişilikte bir devlet kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumunun bugünkü mali ve idari darboğazları, siyasi tercih ve müdahaleler ve yönetim politikalarının sonucudur.

Kurumun en yetkili karar organı olan yöne-

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

tim kurulunun işçiler ve işverenler ağırlıklı bir durumdan, hükümet ağırlıklı bir hale getirilmesi bu menfi sonucun ana nedenidir.

Kurumun prim tahakkuklarını kısıtlayan yasal düzenlemelerin yanında, kamu kurum ve kuruluşlarının işçilerinin ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma ödemeyerek işletme sermayesi olarak kullanmaları, bu kara tablonun oluşmasını hızlandıran bir başka nedendir.

Geçen 3 yıllık dönemde yapılan yasal düzenlemeler, yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız görüşleri teyit eder yöndedir.

Söyle ki; 20.2.1992 kabul tarihli ve 3774 sayılı kanunla kaldırılan emeklilikte yaş kısıtlaması uygulamasından 2 yıl sonra vazgeçilerek, yaşlılık sigortasından emekli olabileme şartlarını ülke gerçeklerine uymayan bir şekilde düzenleme gündeme getirilmiş bulunmaktadır.

Kurumun prim alacaklarının hızlandırılması hakkında 5.3.1992 tarih, 3786 sayılı kanun uygulaması beklenen sonucu vermemiş prim, gecikme zammı ve sosyal yardım zammından ileri gelen Kurum alacakları, 1993 yılı sonu itibariyle 30 trilyonu aşmıştır. Yasa uygulaması ile vazgeçilen gecikme zammı da Kurumun zarar hanesine yazılmakla kalmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının birbirlerine olan borçlarının tahkimi hakkındaki 3836 sayılı Kanunda açıklanan kuruluşlardaki Kurum alacakları Hazinece birbuçuk yıl sonra ödenmiş ve fakat 1993 yılı sonu itibariyle bu kuruluşlarda daha fazla Kurum alacağı birikmiş bulunmaktadır.

10.3.1993 tarih, 3836 sayılı Yasa ile üst göstergelerden Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından aylığa hak kazananların ortalama yıllık kazançlarının tesbiti 1994 yılından başlayarak ve kademeli olarak 10 yıla çıkarılmıştır. Düzenleme 3395 sayılı Kanunla yapılan bir hatalı düzenlemeyi de telafi etmenin yanında, bu süreyi uzatan yeni hükümler içermektedir. Bugün yani 1 yıl sonra emeklilikte yaş kısıtlaması ve prim ödeme gün sayılarını artıncı düzenlemeler gündeme gelmiştir. İş güvencesinin olmadığı ve işsizliğin kol gezdiği ülkemizde kadınlarda 7 bin 200, erkeklerde 9 bin prim ödeme gün sayısını kim nasıl bularak yaşlılık aylığına nasıl hak kazanacaktır?..

Özel sektörde çalışanların buna ömürleri yetmeyecektir.

Bu uygulama, yasalastığında kaçak işçi istihdam teşvik edilmiş olacaktır.

Ülke gerçeklerine uymayan düzenlemeler yapmayı başarı sayan bu zihniyeti kınamanın ötesinde lanetlemek gerekir.

Bu tekrarcı çabalarla kimsenin devlete itibar, çalışanlara zaman kaybettirmeye hakkı yoktur.

6.5.1993 kabul tarihli ve 3910 sayılı Yasanın 1. maddesi ile idari para cezaları artırılmış, 2. maddesi ile de devletin yasalarına güvenerek geçici gösterge tablosundan borçlanma yapmış bulunan ve kamuoyundaki tanımı ile süper emekli olan kişilerin hakları ancak 4 yıl sonra düzeltilebilmiştir.

İşverenler ve Kurum arasındaki işlemleri tek taraflı olarak ağır para cezaları ile düzenlemek çok kısa sürede sosyal patlamalara neden olacaktır. Çünkü mağdur olanlar küçük işyeri işverenleri ile esnaf ve san'atkarlardır.

24.6.1993 tarih ve 3911 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar ile Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş ve bu kanuna istinaden 20.3.1993 tarihinde kabul edilen 503 sayılı KHK de uygulanmadan hükümsüz kalmıştır.

1.12.1993 kabul tarihli ve 3917 sayılı Kanun, 503 sayılı KHK'nin yerine çıkarılmıştır. Bu Kanunun en bariz vasfı, sigorta müfettişlerini yeni bir yapıya kavuşturması ve tanıdığı yetkiler yanında, tüm kurum personeline getirdiği yeni mali haklar vardır. Kurumun mülkiyetindeki gayrimenkullerden nitelikleri itibarıyla satışa elverişli olanların Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca belirlenen ek bir kamu bankasına devri de düzenlemeler arasındadır. Devir işlemleri başlamıştır. Ama hangi gayrimenkullerin devir edildiği hususu bugüne kadar işçi ve işveren konfederasyonlarına bildirilmemiştir.

Yine, Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarlarının işverenlerce gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılamaması, prim ve diğer alacakların tahsilinde Kuruma 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun hükümlerini uygulama yetkisinin tanınmasıyla kendi icra dairelerini kuracak tahsilat yapabilme imkanı sağlanmıştır. Muaccel alacaklarını zamanında icrai takibe veremeyen Kurumun bu düzenlemeden sahip olduğu yeni kadrolar: doldurmanın yani kadrolaşmanın ötesinde yeni yararlar sağlaması yönünde ki temennimizi açıklamak istiyoruz.

Kurumun sahibi ve ortağı olduğu gayrimenkullerin kira bedellerini yeniden düzenlemesi de, yapılan yenilikler arasındadır.

Bu kanunun uygulama sonuçlarının şimdiden tesbiti mümkün değildir. Ancak, iki hususu açıklamakda yarar görüyoruz. 4792 sayılı Kanunun 11/F maddesi Yönetim Kuruluna gayrimenkul mal edinme ve bu malların idare edilme yetkisini vermiştir. Yani satış yetkisi yoktur. Bu düzenleme ile yılların birikimi bu gayrimenkullere imar kısıtlamaları ile göz koyanlar, şimdi satış yetkisinin verilmesiyle bu kötü maksatlarının gerçekleştirildiğini görmekle belki rahatlayabilirler. Ama uygulamadan işçi topluluğu çok rahatsızdır.

Yine işçilerin, işçi emeklilerinin ve bunların eş, çocuk, ana, babaları ile dul ve yetimlerinin Kurum sağlık hizmetlerinde karşılaştıkları sorunlar ve karşılamak zorunda oldukları mali yükler ortada iken, bu insanlara tek taraflı yüklenerek, personele tazminat ödemenin sosyal ve hukuki yönünü göremiyoruz. Yanlış anlaşılmasın, Kurumda görev yapan her kademede ki personelin statü hukuku ve mali haklar yönünden mutlaka tatmin edilmesini istiyoruz. Ama, bir tarafı yani işçi ve işçi emeklilerini ezerek değil..

SONUÇ

Kurumda 48 yılda yedisi vekil, 33 genel müdür görev yapmıştır. Yani her 17.5 ayda bir genel müdür..

Kurumun teşkilat yapısına göre, bu süre Kurumu personeli ve hizmetleriyle birlikte tanımaya ve düzenlemeye yetecek bir süre değildir. Ayrıca, yönetim kurulunun hükümet ağırlıklı varlığı da, yeni arayışlara ve düzenlemelere mani teşkil etmektedir.

Genel kurulun iki günle kısıtlanması, sorunların tartışılmasını önlemeye yöneliktir. Birinci gün, açılış ve protokol çalışmalarıyla geçecek, ikinci günde de, kimin hangi sorunu açıklayacağı ve hangi yapıcı öneriyi getireceği tartışmalıdır.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız yasal düzenlemeler ve sonuçları, zaman emek istafını doğurduğu gibi, maddi kayıplara da neden olmaktadır. Ama aslında mağdur olanlar işçiler, işçi emeklileri ve bunların aile fertleridir.

Adı sosyal ve fakat uygulamaları A sosyal olan Kurum yönetimi bu gerçekler karşısında artık uyanmalıdır.

Bir yasal zorunluluk bu suretle yerine getirilecek ve herkes bildiğini okuyacak 3 yıl da böylece geçmiş olacaktır.

İşçilerin ve işçi emeklilerinin sorunları ne olacaktır?

Türkiye ne zaman zorluklara karşı karşıya kalsın, zorlukları aşabilmek için öncelikle dar ve sabit gelirlilerden, çalışanlardan, fakara halk tabakalarından fedakarlık beklenir. Acı reçeteler öncelikle bu kesime sunulur. Hayat pahalılığı karşısında inim inim inleyen bu kesimler gönüllü gönülsüz ülkenin geleceği için daha çok sıkıntıya katılır ve daha da yoksullaşmak pahasına zorlukların atlattılmasına yardımcı olurlar.

Milli gelir dağılımını akıl almaz bir biçimde bozan ülkenin gelişmişlik kriterini tersine çeviren bu zorlamalar artık dayanılmaz boyutlara ulaştı. Akıl almaz bir savurganlığın hakim olduğu yönetim çevreleri öncelikle bu savurganlığı kökünden kaldıracakları yerde, ekonomik krizin faturasını çalışanlara, dar ve sabit gelirlilere çıkartarak acı ilacı çalışanlara içirmeyi yine hüner saydılar! O, günlerdir geleceği söylenen zor günler bir anda geliverdi ve çalışanlar, dar ve sabit gelirli altından kalkamayacakları yüklerle karşı karşıya kaldıklarını dehşetle gördüler.

Ekonomik dar boğazı aşabilmek için ülkenin bütün kesimlerinin güçlerine göre fedakarlıkta bulunmaları gerektiğini aylardır yazıyor, söylüyor ve ilgili ve yetkililere duyurmaya gayret ediyoruz. Gerçi bu son paket açıldıktan sonra da gördüğümüz odur ki, kesimlerden güçleri oranında fedakarlık beklenmemekte, daha doğrusu bazı kesimlerden fedakarlık istenmesi nedense düşünülmemektedir. Sermaye sınıfının ülkenin içinde bulunduğu zor şartları daha gerçekçi bir gözle ele almalı ve değerlendirmeleri zaten beklenmiyordu. Türkiye'yi bu acı noktaya getiren dış ödemeler dengesindeki çarpıklık giderilinceye kadar toplumun bütün kesimlerine gerçekten büyük bir fedakarlık düşmekte ve ülkeyi batırmaktan kurtaracak tedbirlerin el birliği ile alınması zorunlu görünmektedir.

İğneden ipliğe, gazdan mazota, yiyecekte içeceğe

terince bilgi verilerek onların görüş ve düşünceleri alınmış değildir. Hal böyle olunca tepki giderek artmakta ve pakete karşı toplumsal bir karşı çıkma kendiliğinden meydana gelmektedir.

Haksız kazanç sahiplerinin, para babalarının ülke ekonomisine yapacakları katkının boyutları bu yazı kaleme alınırken henüz belli bile değildi. Vergilendirilecek gelir dilimlerinin Mecliste ne hale geleceğini ise yakında göreceğiz.

Ekonomik istikrar paketinin uygulanabilirliği bize göre toplumun çeşitli kesimlerinin göstereceği fedakarlıkların ölçüsüne bağlıdır. Dar ve sabit gelirli 24/Ocak kararlarının bütün yükünü omuzlarında taşıdılar, reel gelir kayıplarının nerelere kadar vardığını bile düşünmediler! Ülkenin esenliğe çıkabilmesi için katılan fedakarlıkların ölçüsü bile tartışılmadı ya da yeterince tartışmaya açılmadı. Ülke yeniden sıkıntılarla karşı karşıya kalınca bu defa da krizin faturası dar ve sabit gelirliye, daha doğrusu çalışanlara çıkartılmak isteniyor!

İşçiler, memurlar, dar gelirli esnaf ve köylüler bu fedakarlığa daha fazla katılanamazlar. Sıkıntılara daha fazla göğüs geremezler. Daha çok sıkıntıya katılanabilmeleri için toplumun diğer kesimlerinin özellikle rant gelir sahiplerinin, para babalarının gösterecekleri fedakarlığın ölçüsünü bilmeleri gerekmektedir. Bu konuda tezelden açıklık getirilmezse korkarız bunca emek boşa gidebilir. Ülkemizin geleceğini düşünmek ekonomik krizi atlatabilmek için milletçe fedakarlığa katılanmak gerekiyor. Zorlukları aşabilmenin tek ama tek çaresi israfı son vermek, lüks ve gösterişten kaçmak, her kesimin gücü oranında fedakarlık yapmasını sağlayacak tedbirleri almakta geç kalmamaktır. Aksi bir davranışla yoksullar nasıl olsa yoksulluğa alışkındırlar diye sırtlarına binmeye kalkarsak toplumsal patlamalara davetiye çıkarmış oluruz. Bizden hatırlatma...

FEDAKÂRLIĞIN ÖLÇÜSÜ

aklınıza ne gelirse herşeye zam getiren bu sözde istikrar paketi hedef ve uygulama açısından da sakat gibi görünmektedir. Kitlerin kapatılması ve işçi çıkarma mantığının egemen olduğu hissedilen paketin işsizliğe karşı öngördüğü çareler bilinmemekte, işsizlik sigortasının nasıl gerçekleştirileceği bile henüz yeterli bir açıklığa kavuşmuş bulunmamaktadır. Daha da önemlisi istikrar paketi adı verilen bu paket hazırlanırken taraflara ye-

ITF Üyesi Sendikalar Türkiye Koordinasyon Komitesi kuruldu

TÜRK-İŞ'e bağlı 6 ulaştırma sendikası ortak sorunların çözümü için işbirliğini geliştirme kararını aldı.

Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF) üyesi Demiryol-İş, Hava-İş, Liman-İş ve T. Denizciler Sendikalarının yanı sıra, kamu çalışanları sendikalarından Tüm Hava-Sen ve Mart ayında ITF üyeliği kesinleşecek olan Demiryol-Sen temsilcilerinin katıldığı toplantıda, ITF üyesi sendikalar Türkiye Koordinasyon Komitesi'nin kurulması kararlaştırıldı.

Altı sendika adına toplantıya katılanlar, Türkiye'de ulaştırma sendikaları arasında koordineli bir çalışmanın gerekliliği konusunda görüş birliğine vardılar.

Türkiye'deki ITF üyesi sendikaların kendi aralarında bir koordinasyon komitesi kurmaları önerisi ITF'ten gelmişti. Geçtiğimiz Eylül ayında İstanbul'da gelen ITF temsilcisi tarafından iletilen bu öneriyi değerlendiren Demiryol-İş Yönetim Kurulu, olumlu görüşlerini Hava-İş, Liman-İş ve TDS'ye bildirdi. Bu sendikaların da konuyla ilgili olumlu görüş bildirmeleri üzerine, Demiryol-İş'in evsahipliğini üstlendiği toplantı yapıldı.

Komite'nin, ilk toplantıya katılan 6 sendikadan Genel Sekreterlerinden oluşması kararlaştırıldı. Komite'nin aynı bir tüzel kişiliğe sahip olmaması, çalışmaların ve toplantı oturum başkanlığının üye sendikalarca dönüşümlü olarak yürütülmesi, ikinci toplantının T. Denizciler Sendikası tarafından organize edilmesi ve toplantıya Tümtis ve Belediye-İş Sendikalarının da davet edilmesi uygun görüldü.

İşsizlik Sigortası unutuldu mu?

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu, işsizlik sigortasının hâlâ başlatılmamış olmasını eleştirdi. Toçoğlu, konuyla ilgili olarak şu açıklamayı yaptı:

"Koalisyon Hükümeti'ni oluşturan DYP ve SHP, 1991 erken genel seçimleri öncesinde verdikleri sözü tutmadılar. İşsizlik sigortası, yaklaşık 2,5 yıldır gündemde olmasına karşın, hayata geçirilmedi. Türkiye, işsizlik sigortasına sahip olmayan tek Avrupa ülkesi olmaya devam ediyor.

İşsiz kalmamanın ne demek olduğunu bilmeyen sermaye çevreleri, işsizlik sigortasının işsizliğe çözüm olmadığını savunurken, kadim tazminatının zaten bir anlamda işsizlik sigortası olduğunu iddia ediyorlar. Hükümet içinde ise, bu sigorta dâhlinin özelleştirme nedeniyle işsiz kalacak işçilerle sınırlı tutulması yönünde eğilimler bulunuyor. Özelleştirmeye karşı oluşan tepkileri hafifletmeyi amaçlayan bu sınırlama işçi hareketinin muhalefeti ile karşılaşılabilecektir.

İşsizlik sigortası, elbette, işsizlik sorununu çözücü nitelikte bir önlem değildir. Bu sigorta dâhlinin sağlanan yardımlar, işsiz kalmamanın olumsuzluklarını bir ölçüde hafifletmeye yararmakta ve daha da önemli, mücadele eden işçileri işten atma tehdidinin etkisini azaltıcı bir işlev taşımaktadır."

TARİHİMİZDEN

TÜRK-İŞ'in ilk Temsilciler Meclisi toplantısı (1953)

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

1950'li yıllarda TÜRK-İŞ'in Ana Nizamnamesinin 11. maddesine göre, yılda bir defa Mümessiller Heyeti'nin toplanması gerekiyordu.

Mümessiller Heyeti, Konfederasyona bağlı federasyon, birlik ve sendika başkanlarından oluşuyordu. Görevi, İdare Heyeti ve İcra Heyeti kararlarını incelemek ve, gerekli görürse, genel kurulu olağanüstü olarak toplantıya çağırma idi.

Mümessiller Heyeti 14 Nisan 1958 günü Ankara'da toplandı. Bu toplantı tutanakları yayınlanırken yazılan önsözde şöyle deniliyordu: "TÜRK-İŞ'in kuruluş tarihi olan 31 Temmuz 1952'den bu yana Mümessiller Heyeti'nin toplanması mümkün olmamıştır." (1)

Habuki TÜRK-İŞ Temsilciler Meclisi, 28-30 Eylül 1953 günleri toplandı. Toplantıya, Genel Başkan Naci Kurt ve Genel Sekreter (Umumi Katip) İsmail İnan'ın yanı sıra, şu kişiler katıldı: Cemil Gider (İstanbul), Şaban Yıldız (Teksit), Seter Yıldız (TIF), Yusuf Öner (Müskirat), Mahmut Yüksel (Deniz-İş), Ayral Ozyüzgen (İzmir), Hasan Özgüneş (Güney-İş), Ahmet Aras (Sakarya Bölgesi), Asım Aydın (Murgul Bakır), Ömer Ergün (D. Demiryolları), Osman Yirmiahoğlu (Toleyis), Turhan Akyürek (Ankara). Buna karşılık, Akdeniz Bölgesi İşçi Sendikaları Birliği, Karadeniz Bölgesi İşçi Sendikaları Federasyonu ve Bursa İşçi Sendikaları Birliği temsilcileri toplantıya katılmadı.

Toplantıda şu üç konunun ele alınması kararlaştırıldı:

"(1) Sendika, Birlik, Federasyon ve Konfederasyon arasındaki çalışmaların tanzimi.

(2) Mali durumun ıshali ile bütçenin müzakere ve tasdiki.

(3) Önümüzdeki devre için İcra Heyetine tevdi edilecek çalışma programının tanzimi."

Toplantının üçüncü günü, görevli komisyon tarafından hazırlanan 10 maddelik "Türkiye İşçi Sendikası Konfederasyonu dâhili talimatnamesi" kabul edildi.

Toplantıda önemli konulardan biri, TÜRK-İŞ'in 1953 yılındaki olağanüstü genel kurulunda seçilemeyen mesul muhاسبın seçimi idi.

İlk altı turda üçte iki çoğunluk sağlanamadı. Yedinci turda, Eskişehir'deki Devlet Demir Yolları İşçileri Sendikaları Federasyonu temsilcisi Ömer Ergün bu göreve getirildi. Bilindiği gibi, Ömer Ergün, 1986 yılına kadar 33 yıl süreyle bu görevi yerine getirdi.

Alınan diğer kararların bazıları da şöyleydi:

"(1) Temsilciler meclisinin toplantısına dair bir broşürün yayınlanması-na,

(2) Yazılı olan dileklerin otomatikman İcra Heyetine havale edilmesi-ne,

(3) İstanbul'da, Mahmudpaşa dokuma atelyelerindeki gayri kanunu vaziyetin izalesi için Teksit temsilcisi Şaban Yıldız'ın da iştiraki ile İcra Heyeti'nin alakalı vakâleller nezdinde teşebbüse geçmesine,

(4) Ebedi Şef Atatürk'ün naşının 10.11.1953 tarihinde Anıtkabre nakli merasimine, bir çelenkle birlikte İcra Heyeti'nin iştirak etmesine,

(5) Dünya Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından yapılacak para yardımlarının reddi ile teknik yardımların kabul edilmesine" karar verildi(2).

Dipnotlar

(1) TÜRK-İŞ Mümessiller Heyeti Zabıtı ve Raporları-1958. Ankara, 1959, s. 3.

(2) TÜRK-İŞ'in Temsilciler Meclisi kararları hakkında 21.12.1953 gün ve 36-2/190 sayılı yazısı.

Ülkemizde çocuk işçilerin büyük çoğunluğu, kırsal kesimde tarım sektöründe, şehirlerde de, sanayi sitelerinde, küçük tekstil atölyelerinde ve değişik yerlerde sağlıksız ortamlarda çalışmaktadırlar. Bir çoğu da seyyar satıcılık, ayakkabı boyacılığı gibi işlerde uğraşmaktadırlar.

Gelişmiş ülkelerdeki yaşlıları ya okulda ya oyunda olan bu çocuklarımızın durumu, ülkemizin ekonomik ve sosyal yapısıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Ekonomik ve sosyal sorunlarımızı belirli oranda çözemediğimiz sürece bu çocukların sömürülmesi, istismar edilmesi devam edecektir.

Gerçi, gelişmiş batılı ülkelerdeki aynı sorunların çözümü bizdekinden daha başka boyutta sürmüş ve uzun bir zaman dilimi içerisinde olmuştur. Şöyleki; sanayi devriminin başlangıcında çocuklar yaşlarına, cinslerine ve güçlerine uymayan işlerde acımasızca çalıştırılmışlardır.

Birkaç örnek verirsek; İngiltere'de, bu asrın başlarında 8-12 yaş grubu çocukların maden ocaklarında, baca temizlik işlerinde, deri ve ayakkabı imalatında çalıştırıldıkları kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Kuşkusuz bizim dileğimiz çalışan çocukların daha insancıl ortamlarda meslek öğrenmesi ve ülkenin yararına kalifiye insanlar olmalarıdır.

Çünkü toplumların gelişmesi büyük ölçüde yeni kuşakların sağlıklı yetişmesine ve iyi eğitilmesine bağlıdır. Bu açıdan gerek aileye, gerek topluma önemli görevler düşmektedir. Çocuğun, bedensel, zihinsel, duygusal, ahlaki ve sosyal gelişimine uygun ortamı sağlamak her şeyden önce aileye düşen bir görevdir. Devletin de ailenin bu görevini yerine getirebilmesine yardımcı olmak, onun bu görevini yerine getirememesi veya getirmemesi halinde söz konusu görevi bizzat üstlenmek yükümlülüğü vardır.

Anayasamız, "Aile, Türk toplumunun temelidir. Devlet ailenin huzur ve refah ile özellikle ananın ve **çocukların korunması** ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" hükmü ile devlete, aileyi ve çocuğun koruma görevini vermiştir. (M. 41.) Devletin, aile ve çocuğun korunması görevini yerine getirirken yalnız ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikte önlemler alması yetmez, bu konuya

ilişkin yasal çerçeveyi oluşturmaya ve bunun etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamaya da gerekir.

Ülkemizdeki çocukların korunmasına ilişkin mevzuatı on onbeş yıl geriye giderek gözden geçirecek olursak, bu alanda önemli de-

ğişiklikler yapıldığını ve bazı ilerlemeler kaydedildiğini görürüz. Bilindiği gibi 1979 yılı Birleşmiş Milletler tarafından Dünya Çocuk Yılı olarak ilan edilmiştir. Aynı yıl içinde gerek kamuoyu gerek yetkililer

çocuğun korunması sorununa daha fazla ilgi göstermişlerdir.

Bu ilginin en önemli sonucu Çocuk Mahkemelerinin kuruluşu Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un TBMM'de kabul edilerek 7 Kasım 1979 tarihli resmi Gazete'de yayınlanmasıdır.

1979 yılından bu yana çocukların korunması ile ilgili olarak yapılan bir başka önemli değişiklik de çocukların çalışma yaşamını düzenleyen 1977 tarihli Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu'nun 1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu ile yürürlükten kaldırılmasıdır. Bu değişikliğe gerekçe olarak, 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu'nun çalışan çocukları etkili bir biçimde koruyamaması gösterilmektedir.

Nitekim bu alanda yapılan araştırmaların birçoğu Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde çalışan çocukların büyük bir bölümünün yasadaki öngörülen haklardan yararlanamadığını ortaya koymuştur.

Gerçi, 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu da yürürlüğe girdiğinden bugüne kadar uygulamada bir çok eksiklikler görülmüş, kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş olmasına karşın yine ihtiyaca cevap verememektedir.

Burada küçük ve orta ölçekli işletme sahiplerine ve Devlete büyük görevler düşmektedir.

Başta belirttiğimiz gibi çocuklarımızın büyük çoğunluğu ekonomik olmayan bir şekilde çalıştırılıp emeği sömürülmektedir. Bunların çok az bir bölümü çıraklık sözleşmesi ile bir işyerinde çalıştırılmaktadırlar, diğer büyük çoğunluğu denetimsiz, kontrolsüz, sosyal güvenceden yoksun olarak sanayiye ve çeşitli alanlarda çalıştırılmaktadırlar.

Şöyleki; 1990 istatistik rakamlarına göre

ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN EĞİTİM SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

NECATİ BALTA
Eğitim Uzmanı

12-19 yaş grubu faal nüfus sayısı 5.949.388'dir. Bu rakamın yarısını tarım alanlarında, kendi aile işletmelerinde çalıştığını düşünürsek geriye yaklaşık üç milyon çocuğun sanayide ve çeşitli alanlarda çalıştığı ortaya çıkmaktadır. Sanayide çalışan bu grubun da ancak 201.775'in sözleşmeli olarak hem çalışmakta hem de meslek öğrenmektedir.

Bunlara bir de orta öğrenimini yarıda bırakan gençlerimizi eklersek, durum daha da başka bir görüntü arzeder. Yaklaşık 4 milyon işsiz insanımıza binlerce genç dinamik işsizler katılmaktadır.

Çalışmaması gereken bu çocuklara üretme başladığı aşamada geleceğine uygun eğitim verilmeyişi, bu genç dinamik emeği ekonomik olmayan sonuçlara götürür.

Erken emek denilen çocuk emeğini, yetiştirmek ve ekonomik ihtiyaç düzeyine yükseltmek için çalışan çocuklarımızı eğitim ve uygulama bütünlüğü içerisinde bir sisteme yönleltmeliyiz. Mesleki eğitim kanalıyla bir sanat sahibi kılma en iyi yoldur.

Bütün çocukların sosyal güvence altına alınması, eğitimlerini sağlıklı ortamda yaparak çağımızda geçerli meslek öğrenmeleri için aşağıda belirteceğimiz ilkelerin hayata geçirilmesini arzu etmekteyiz.

GENEL İLKELER

1- Çıraklık eğitimi bir mesleğin bilgi ve becerisini bütünlük içinde veren bir meslek eğitimi sistemidir.

2- İşletmelerde yapılan beceri eğitimi, işletmelerde düzenlenir, usta öğreticiler eliyle verilir. Giderleri işletmelerce karşılanır. Devlet meslek tanımlarını yapar, eğitimin standartlarını belirler, işletmelere destek sağlar.

3- İşletmelerin eğitim yapılan yerleri, devlet tarafından denetlenir.

4- Büyük işletmelerde de beceri eğitimi yapacak önlemler alınır. Çırak sayısını % 5 den % 10 çıkarılır.

5- Teorik bilgiler devletin gözetimi ve denetimi altında ehliyetli öğretmenler tarafından verilir.

6- Çıraklık eğitiminin Bakanlık merkez birimi yürütüp yaygınlaştıracak bir seviyede oluşturulur.

7- Çıraklık eğitiminin kapsamı, sanayi tarım ve hizmet sektörüne ve ülkenin bütününe yaygınlaştırılır.

8- Çıraklık eğitimi için kurulan Fonun amaçına uygun çalışması sağlanır.

9- Çıraklık eğitimine giren gençlerin yete-

neklerine uygun mesleğe yönlendirmek için Danışma Merkezleri kurulur.

10- Bu sistemin tanıtılması için bütün tanıtım imkanlarından yararlanılır.

ÇIRAKLIK EĞİTİMİN SORUNLARI

Bugün Çıraklık Eğitiminde giderilmesi gereken pek çok sorun vardır. Bunlar bir kısmı 3308 sayılı yasanın veya yönetmelikte yapılacak değişiklik neticesinde;

Bir kısmı da bugünkü yapı içerisinde giderilebilecek sorunlardır.

1- Çıraklık eğitime kırsal kesimden gelenlerin beslenme zorlukları,

2- Çıraklık eğitiminde kazanılan statülerin belirsizliği,

3- Fon kaynaklarının kullanılmasındaki aksaklıklar,

4- Meslek seçiminde danışmanlık yapılmaması,

5- Tanıtım çalışmalarının yetersizliği,

6- Öğretmen ve usta öğretici yetersizliği,

7- Fiziksel noksanlıklar,

8- Çıraklık sözleşmesi metinlerinin karmaşıklığı,

9- Çıraklık eğitimindeki yasal yaptırımların işlememesi,

10- Veli-okul-işletme ilişkilerinin eksikliği.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1- Çıraklık eğitiminin pratik bölümü işletmeler tarafından sanayi, tarım ve hizmet sektörlerine yönelik yapılmalı,

2- İşletmelerle usta öğreticilerin sayısı artırılmalı,

3- Çıraklık sözleşme modeli sadeleştirilmeli,

4- Eğitime devam eden çıraklara genel kültür ve ahlak bilgisi dersleri verilmeli,

5- Çıraklık eğitimi sistemini tanıta ve yönlendirici çalışmalar yapılmalıdır.

6- Meslek analizleri yapılarak çıraklık ve kalfalık süreleri mesleklere göre tesbit edilmelidir,

7- Çırakların sık sık işyeri değiştirmelerini önleyici tedbirler getirilmelidir,

8- Çıraklık eğitim merkezleri, bilgisayar ağı ile donatılıp, ülke çapında iletişim sağlanmalıdır,

9- Bilgi bankası kurulup, bütün mesleklere ait soru ve cevaplar buradan sağlanmalıdır.

Kaynak

1- Devlet İstatistik Enstitüsü Türkiye İstatistik Yıllığı 1993.

2- Çıraklık ve Mesleki - Teknik Eğitim Konseyi Raporu 1990.

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

İLK YARDIM

İlk yardım, yaşamı herhangi bir nedenle tehlikeli duruma girmiş olan bir kişiye yapılan ilk tıbbi müdahalelerdir.

İlk yardım tıbbi yardım yetişinceye kadar devam eder.

İlk Yardımın Prensipleri:

- 1- Yardıma muhtaç vak'anın özelliklerinin tanınması,
- 2- Yapılacak müdahalenin mevcut şartlar ve imkanlarla en uygun bir şekilde tatbiki,
- 3- Kazalının bir zarara uğratılmadan taşınmasının teminidir.

Günlük yaşamımızda, evde, yollarda, işyerlerinde türlü kazalarla karşılaşmaktayız. Yeterli ve gerekli ilk yardım uygulamaları ile, kazaya uğrayanların büyük çoğunluğunun herhangi bir sakatlığa veya hastalığa uğrayanların yeniden hayata döndürülmeleri mümkündür. Bunun için büyük, küçük herkesin basit ilk yardım teknikleri hakkında bilgi sahibi olması gereklidir.

İyi bir ilk yardımcı olabilmek için en az 18-20 saatlik bir ders programının izlenmesi lazımdır. Fakat, özellikle endüstride, iş kazalarının büyük sayılara ulaştığı işyerlerinde, hemen her vardiya çalışanları arasında birkaç ilk yardımcının bulunması da giderek önem kazanmaktadır. Bu nedenle özet halinde bazı basit uygulamalara yer vermek istiyoruz.

PANSUMAN

Yara üzerine veya hava ile olmuş vücut bölgelerine konan bir örtüdür.

- a- Kanamayı durdurmak için,
- b- Yaraları mikroplardan korumak için,
- c- Yaranın çabuk iyileşmesini sağlamak için,
- d- Yarayı diğer dış etkilere korumak için kullanılır.

Pansumanlar, koruyucu, emici, basınçlı ve yaş (ıslak sıcak-ıslak soğuk) pansuman olarak tatbik edilir.

Pansuman yapılacak:

- 1- Yaranın herhangi bir yerine çıplak parmakla dokunmayınız.
- 2- Kullanılacak şeyler steril gaz bezi veya temiz tülbent olmalıdır.
- 3- Kullandığınız pansuman takımını kirlletmeyiniz, kazayı hırpalamadan ve yarayı zedelemeyen tatbik ediniz.
- 4- Pansumanın üstünü kâfi miktarda pamuk ile örtünüz.
- 5- Gaz bezinin yaraya gelecek yüzüne elle dokunmayınız.
- 6- Göze yakın yarada alkol kullanmayınız.

7- Soğuk yaş pansuman, deri altı şişme ve kanamayı önlemede işe yarayabilir. Açık yaralarda bu pansumanı kullanmayınız.

SARGILAR:

Pansumanları yerinde koruyabilmek, herhangi bir bölgeye basınç yapmak ya da organları belirli biçimde tutmak için kullanılan araçlara sargı ismi verilir.

Üç tür sargı vardır:

- 1- Silindirik sargılar,
- 2- Üçgen sargılar,

3- Özel sargılar, (titik bağları, korseler, T sargılar, simit sargılar vb.)

Pratikte sargılar, en fazla, pansumanların üzerinde, kırık tesbitlerinde, atelleri yerinde tutmak için, burkulma ve incinmelerde tesbit ve destek için, kazalının kaldırma ve taşınmaları sırasında kullanılır.

KANAMALAR:

Damarlarda dolaşan kanın herhangi bir etki sonucu damardan dışarı akmasına kanama denir.

Başlıca kanama nedenleri:

- 1- Yaralanmalar,
- 2- Kırık, çıkık ve burkulmalar,
- 3- Düşmeler,
- 4- Aşırı basınç değişiklikleri,
- 5- Bazı hastalıklardır.

Kanamalar biçimlerine göre:

A- Dış kanamalar,

B- İç kanamalar,

olarak sınıflandırılırlar.

A- Kanayan damarın özelliğine göre,

- atardamar,
- toplardamar,
- kılcal damar, kanamaları görülür.

Atardamar kanamalarında, kan açık kırmızı renklidir, damardan atış hızına uygun olarak kesik kesik ve basınçlı akar.

Toplardamar kanamalarında renk koyu kırmızıdır ve kan sürekli akar. Kılcal damar kanaması tehlikeli değildir, kan sızıntı biçimindedir.

Kanamalar bazen kendiliğinden de durabilir, kesilen damarın ucu büzülür veya damar ucunda pıhtı oluşur.

Bu pıhtılara asla dokunulmamalıdır.

1- Hafif kanamalarda, kanayan yere baskı yapar sargı sarılır.

2- Kan sargı dışına çıkıyorsa ilk sargının üstüne ikinci, üçüncü bir sargı daha konur.

3- Kol veya bacak yaralarının kanamalarında kol veya bacak yükseğe yapılır.

4- Kanama durmuyorsa sargının 8-10 cm yukarısından boğucu sargı yapılır.

Önemli kanamalarda:

1- Kazalı az hareket ettirilir,

2- Mümkünse kanayan vücut bölümü yükseğe kaldırılır,

3- Basınçlı sargı ve boğucu sargı tatbik edilir, (turnike)

4- Şoka karşı önlem alınır,

5- Boğucu sargının uygulandığı saat bir kağıda yazılıp, kazalının görünen bir yerine iliştilir. (Turnike iki-üç saat fazla yerinde kalamaz. Her 20-25 dakikada bir turnikeyi gevşetmek gerekir.)

B- İç kanamalar:

Gözle görülebilen mide, akciğer kanamaları.

Gözle görülen bulguları olmayan karaciğer, dalak, pankreas gibi organların düşme, çarpma, vurma vb. gibi olaylar sonucu zedelenmeleri ile meydana gelen kanamalar şeklinde olabilir.

Kazalıda renk solukluğu, sık ve zorlu nefes alma, hava açlığı, şiddetli susuzluk, nabız zayıflaması, soğuk terleme,

huzursuzluk, şuur kaybı gibi belirtiler hemen bir iç kanamayı akla getirir.

Bu durumda:

- 1- Hasta sırt üstü yatırılır,
- 2- Baş yana çevrilir,
- 3- Şoka karşı önlem alınır,
- 4- Ağızdan hiçbir içecek, yiyecek verilmez,
- 5- Kısa sürede hastaneye ulaştırılması sağlanır.

Şok ve Şuur Kayıplarında:

Ağır sakatlanma, yaralanma, kan kaybı, iltihaplanma, zehirlenme, yanma ve elektrik akımına kapılma sonucu kanın yapı ve dolaşım özelliklerinin bozulması sonucu ortaya çıkan şuur kayıplarına şok denir.

1- Ağır Sakatlanma ve Yaralanmalarda Şok:

Kan basıncının hızla düşmesi, kılcıl damarların açılıp genişlemesi sonucu kan plazmasının dokular içine sızması ile şok meydana gelir. Kalbe dönen kan yeterli miktarda olmadığından kalp pompalaması yetersiz kalır, vücuda, dolaşıma yeterli kan verilemez, bu arada beyine de کافی miktarda oksijen taşınamayacağı için solunum ve dolaşım zayıflaması giderek artar ve kazalının durumu kötüleşir.

2- Kanama Şoku:

Yukarıda anlatılan olaylar, kanamada olduğu takdirde daha hızlı gelişir. Bu nedenle kanamanın kontrol altına alınması gereklidir.

3- Yanıklarda Şok:

Yanık olaylarında kan plazması, yanığın neden olduğu sinirsel uyan sonucu hızla doku içine sızar. Ayrıca yanık dokularda oluşan zehirli maddeler kana geçerek plazma sızmasını artırır.

Bu nedenle yanık olaylarında kazalıya, bilinci yerinde ise, su, tuzlu şekerli sıvı verilmelidir.

4- Elektrik Şoku:

Vücuttan geçen elektrik akımı, solunum sistemi ve kalp üzerinde etkiler yapar. Kalp çalışması düzensizleşir, kanın pompalanması aksar ve solunum durabilir. Akımın girişi ve çıkışı yerlerinde de yanıklar olabilir.

Şok Olaylarında İlk Yardım:

1- Kazalının şok geçirdiği iyi tesbit edilmelidir. (Kalp kızı, diğer bilinç kayıplarından ayırt edilmelidir).

2- Eğer olay şok ise kazalı şok durumunda yatırılmalıdır. (Ayaklar yüksekte, baş aşağıda).

3- Kanama varsa kontrol altına alınmalıdır.

4- Kazalıyı sıcak tutmak lazımdır.

5- Kazalıya acı veren kırık, çıkık vb. varsa tesbit edilebilir.

6- Kazalıda bilinç kaybı yoksa ılık sıvı içecek verilmelidir.

7- Eğer olay bir elektrik çarpması ise, kazalının önce akımdan kurtarılması gereklidir.

8- Solunum durmuş ise hemen sun'i solunum yapılmalıdır.

9- Kalp atışları yoksa, kapalı kalp masajı yapılmalıdır.

10- Sun'i solunum ve kapalı kalp masajı beraber de uygulanabilir.

Endüstride ilk yardım denince akla hemen sun'i solunum ve kapalı kalp masajı geliyor. Çünkü pek çok iş kazasında kazalıya bu uygulamalar yapılmadığı için kazalar ölümle sonuçlanmaktadır.

İnsan beyni oksijensiz kalmaya ancak 3-5 dakika dayanabilir. Bu nedenle hemen olay yerinde kısa süre içinde bu uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Kazalının kalp atışları devam ettiği sürece sun'i solunuma devam edilmeli, soluk alma-verme başlayınca kadar sürdürülmelidir.

1- Ağızdan ağıza sun'i solunum:

a- Soluksuz geçen her an hayatı tehlikeye düşürdüğünden, hiç beklenilmeden kazalı sert bir zemin üzerine sırt üstü yatırılmalıdır.

b- Kazalının baş tarafında, (sağ veya solunda) yer alınır.

c- Kazalıyı önce yan çevirip sırtına, kürek kemiklerinin ortasına kuvvetle birkaç defa vurulur.

d- Ağız veya soluk yolları gözden geçirilip, lokma, kus-

muk veya yabancı cisim varsa temizlenir. Takma diş varsa çıkarılır.

e- Bir el; ense altına sokulur veya ense altına bir kalınlık koyulur.

f- Diğer elle baş arkaya itilir, burun sıkılır.

g- Derin bir nefes aldıktan sonra, ağzınızı kazalının ağzına yapıştırarak hızlıca üfleyniz. Gözucuyla göğsün yükselip yükselmediğine bakınız. Üflediğiniz havanın dışarı çıkmasını bekleyiniz. Ve bu işlemi dakikada 12-15 defa tekrarlayınız. Bu işleme çok uzun devam ediniz.

Kapalı kalp masajı:

Bazı durumlarda hem solunum hem de kalp atışı durabilir. Bu durumda:

a- Kazalıya yukarıda anlatıldığı şekilde 3-5 defa ağızdan ağıza solunum yapınız.

b- Kazalının şah damarı veya nabızı atmıyorsa, ellerinizi bileğe yakın kısımlarında üst üste getiriniz.

c- Göğüs kemiğinin alt ucuna, göğüs kafesini 3-4 cm esnetecek biçimde 6-8 basınç yapınız. (Saniyede 1 defa)

d- Sonra yine ağızdan 2-3 soluk veriniz.

e- Tekrar kalp masajı yaparak kazalıyı hayata döndürünceye kadar işlemlere devam ediniz.

Gelişmiş ülkelerde basit ilk yardım teknikleri ilkökul eğitim programlarında yer almakta ve bu bilgilerle yetişmiş kişiler, ev, trafik, iş kazaları olaylarında gerekli hizmeti yapmaktadırlar.

İlk Yardımın On Başarı Anahtarı:

1- Kazalının o andaki durumunun gereği olan ilk yardım uygulamasını, zaman geçirmeden telaşa kapılmadan, sessizce yapınız.

2- Solunum durmuşsa hemen sun'i solunuma başlayınız.

3- Kalp atışları yoksa, hemen kapalı kalp masajına başlayınız.

4- Kanama varsa kontrol altına alınır.

5- Şok durumu varsa, şoka karşı önlemler alınır.

6- Çok şey yapmak amacı ile zaman kaybetmeyiniz. Olayı iyi tanımayla çalışınız.

7- Kazalıya güven verici sözler ve davranışlarla yavaşınız.

8- Çevrenin de sakin olmasını sağlayınız.

9- Kazalıyı gereğinden çok soymayınız.

10- Eldeki imkanları en iyi biçimde kullanarak kazalının en yakın sağlık ünitesine taşınmasını veya hekim çağırılmasını sağlayınız.

İlk Yardım Çantası Malzemesi:

1- 5 adet 5 cm eninde sargı bezi,

2- 5 adet 7.5 cm eninde sargı bezi,

3- 5 adet 10 cm eninde sargı bezi,

4- 10 adet gazlı bez paketi,

5- 1 paket büyük top hidrofil pamuk,

6- 2 kutu flaster (1 büyük, 1 küçük boy)

7- 4 adet üçgen sargı (80-100 cm'lik kare bezi üçgen yaparak kesiniz.).

8- Bir şişe mersol veya tentürdiyot (150 santilitre),

9- Bir şişe oksijenli su veya rivanol (150 cl),

10- Bir şişe amonyak (50 cl),

11- İki tüp vazelin veya pamuk pomadı,

12- İki adet tesbit tahtası (50 cm boyunda, 8 cm genişliğinde, kalınlığı 0.5 cm),

13- Dört adet tesbit tahtası (8 cm boyunda, 2 cm genişliğinde, kalınlığı 0.5 cm),

14- Bir şişe alkol (250 cl),

15- İki kutu aspirin,

16- 20 tane plastik buz torbası,

17- Bir orta boy makas,

18- İki tane lastik turnike (60 cm boyunda, 1 cm çapında lastik boru),

19- 20 tane çengelli iğne,

20- 2 tane termofor,

21- 2 tane termometre (derece, civalı),

22- Bir bloknot ve kurşun kalem.

Çevre ve İnsan

AYCAN SARGIN
Çevre Uzmanı

Çevre bir organizmanın var olduğu ortam ya da koşullardır ve yeryüzünde ilk canlı ile var olan bir ortamdır. Uzun yıllar çevre ile uyumlu bir yaşam sürdüren ve 150 yıl öncesi-ne kadar tüketici ve bozucu etkinliklerde bulunmayan insanlar, hızlı sanayileşme ile beraber çevrenin hızla kirlenmesi ve bozulması tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ve bu sınırsız tehlikenin boyutunu ancak 25 yıl kadar önce farkedebilmiştir.

Bugün 5.5 Milyar olan dünya nüfusuna hergün 250.000, her yıl 93 milyon kişi katılmaktadır. Yapılan hesaplamalar bu rakamın 2010 yılında 2 katına çıkacağı göstermektedir. Bu koşullarda hızla artan dünya nüfusunun doğal kaynaklar üzerinde ne kadar büyük bir baskı oluşturduğunu tahmin etmek zor değildir. Nüfusun kentsel ve kırsal alanlar arasındaki dağılımı da çevre koşullarını etkilemektedir. Hava, su ve toprak kirliliği ile ilk kez nüfusun yoğun olduğu kentlerde ve endüstri merkezlerinde karşılaşılmış ve bu kirliliğin hızla dünyaya yayılması çevrenin bozulmasına neden olmuştur. Doğal çevrenin tahribi bir süre sonra insanların beslenme, enerji ve hammadde gibi ekonomik kaynaklarını tehdit etmeye başlamış ve çevre kaygısı taşımadan yürütülen sanayileşmenin çevreyi yok ettiği anlaşılmıştır.

Özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ve hızlı nüfus artışı ve kentleşme sürecini yaşayan toplumlarda ahlak kuralları, sosyal ilişkiler ve değerler de hızla değişmektedir. Böyle toplumlarda insanlar diğerlerinin olumlu bir sosyal davranışa uyacağından kuşku duymakta ve kendi çıkarını ön plana almaktadır. Sonuç olarak, çevre bilincine sahip olma temel insan haklarını eşitlik ve adalet ilkelerini içine alan çağdaş insan davranışlarının çerçevesini oluşturmaktadır ve çağdaş insanın çevre bilinci eşitsizlikle, yoksullukla, açlıkla, ahlak yapısını ile mücadeleyi de gerektirmektedir.

Türkiye; çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkma ve kalkınma çabalarında sanayileşmeye ağırlık veren bir ülkedir. Ancak ülke-

mizdeki sanayileşme politikasının getirdiği yeni sorunlar ortaya çıkmıştır. Kuruluş yeri seçimi konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmediği sanayi tesisleri, bulundukları çevrede hayati çekilmez kılmaktadır. Bunlardan sanayi atıkları ve diğer sebeplerle büyükşehirlerimizdeki hava kirliliği, (İstanbul, Bursa, Erzurum vb.) körfez kirliliği ve akarsu, göl ve deniz kirlenmesi ile ilgili nice örnekler sıralanabilir. Öyle ise bu konuda yapılması gereken "sanayileşmenin" bütün olarak ele alınmasıdır diyebiliriz. Üretim öncesi ve sonrasında karşılaşılmaması muhtemel sorunlar için gerekli tedbirler alınmalıdır. Özellikle teknolojinin yanlış veya tutarsız kullanılmasının sebep olduğu sorunlara karşı duyarlı olmak gerekmektedir. Ayrıca sanayinin yol açtığı çevre sorunlarının çözümünde organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi siteleri yaygınlaştırılmalıdır.

İşçilerimiz de konumları gereği çevre kirliliğinin diğer bölgelere oranla daha yoğun olduğu sanayi bölgelerinde çalışmakta ve yaşamaktadırlar. Bu nedenle sanayi bölgelerinde, çalışan işçilerin de sağlık durumu gözönüne alınarak, çevrenin korunmasına ve kirliliğin önlenmesine daha fazla özen gösterilmesi gerekmektedir. Bu amaca ulaşabilmek için hem işveren hem de işçiler eşit sorumluluğa sahip olmalıdır. Ayrıca işçilerin sağlıklı bir çevrede çalışma hakkına sahip olduğu toplu sözleşmelerde gündeme gelmeli ve bu, sendikal bir hak olarak da ele alınmalıdır.

İşçilerin sağlıklı bir çevrede çalışma ve yaşam hakkına sahip oldukları ve kendilerine düşen görevler konusunda eğitim programları düzenlenmesi çok yararlı olacaktır. Böylece bu konudaki uygulama daha çağdaş ve gerçekçi bir zemine oturtulacak ve sürekli kendini yenileyebilecektir. Tek bir kürede yaşadığımızı göre insanlığın ortak geleceği bizi de ilgilendirir. Gelecek kuşaklara sağlıklı bir çevre bırakmanın sorumluluğu ise bugünkü kuşağa ait olacaktır. "Çünkü çevre bize dedelerimizin mirası değil, torunlarımızın emanetidir". Torunlarımıza doğal ve kültürel değerleri daha da zenginleşmiş bir dünya bırakmaya çabalamak en önemli görevimiz olmalıdır.

Türk Metal'in "Küreselleme akımı içinde özelleştirmenin yeri özelleştirme uygulaması" sempozyumu yapıldı

**Meral: "Önemli
kararlar halkı
kenara itip
alınmaz"**

Türk Metal sendikası tarafından düzenlenen "Küreselleme Akımı İçinde Özel-
leştirmenin Yeri-Özelleştirme
Uygulamaları" konulu sem-
pozyumun açılışı, TÜRK-İŞ
ile hükümet temsilcileri ara-
sında fikir tartışmasına sah-
ne oldu. TÜRK-İŞ Genel Baş-
kanı Bayram Meral, ekono-
mik istikrar kararları sebe-
biyle hükümeti sert dille
eleştirdi.

Sempozyumun açılışında konuşan Türk-Metal Sendi-
kası Genel Başkanı Mustafa
Özbek, ekonomik paketi,
bazı noktalara karşı çık-
makla birlikte gerekli bul-
duklarını belirterek, vergi
potansiyelinin değerlendiril-
mesi halinde servet vergisi-
ne gerek kalmayacağını
söyledi. Özbek, alınan ka-
rarların sosyal kesimlerle
paylaşılması gerektiğini de
kaydederek, zaman kaybe-
dilmekten Ekonomik ve Sos-
yal Konsey kurulmasını ve
burada özelleştirme konu-
sunun görüşülmesini istedi.

Çalışma ve Sosyal Gü-
venlik Bakanı Mehmet Mo-
ğultay da, konuşmasında;
özelleştirmenin, gelişmiş ül-
kelerde kamu açıklarının
kapatılması, ekonomik faa-
liyetlerin artırılması ve üre-
timde kalitenin artırılması
amacına yöneldiğini, geli-
mekte olan ülkelerde ise bü-
yümeyi hızlandırıp verimlili-
ği artırma, kamudaki den-
gesizlikleri düzeltme, enfla-
syonu aşağıya çekme, zarar
eden KİT'leri devretme ve
kamu açıklarını azaltmayı
hedeflediğini belirterek, eği-
tim, sağlık, milli güvenlik
ve altyapı alanlarında özel-
leştirme olmayacağı ve
devletin bu sektördeki rolü-
nün devam etmesi gerektiği
konusunda görüş birliği bu-
lunduğunu bildirdi.

Moğultay'dan sonra kür-
süye gelen TISK Yönetim
Kurulu Başkanı Refik Bay-
dur, devlet sektörünün poli-
tik amaçlarla istismar edil-
diğini belirterek, Çin'de bile

özelleştirme politikasının be-
nimsendiğini söyledi. Türki-
ye'nin kapsamlı ve tutarlı
bir özelleştirme yapması ge-
rettiğini anlatan Baydur,
özelleştirilen KİT'lerden çıkarılacak işçilere, başka yerde
iş bulmaları halinde vergi,
fon ve prim muafiyeti sağ-
lanması gerektiğini bildirdi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı
Bayram Meral de sempo-
zyumda hükümeti sert dille
tenkit eden bir konuşma
yaptı. Meral, önemli karar-
ların halkı bir kenara iterek
alınamayacağını ve taban-
dan tepki gören kararların
gözden geçirilmesi gerekti-
ğini kaydederek, "Biz, 'Birile-
ri istedi onun için söyledim.
Bundan dönmem' anlayışı-
nı kabul edemeyiz. Halk sizi
bunun için seçmedi" diye
konuştu.

KİT'lerin, bütçe açıklarını
kapatmak için satılmak is-
tendiğini ancak hepsi satıl-
sa bile dış borçları karşıla-
maya yetmeyeceğini ifade
eden Meral, "Ateşten göm-
lek giydirdiniz halka, 70
milyar dolar dış borç aldınız.
Ama bir gecede 17 tril-
yonu batık bir bankaya
kaptırdınız. Belki satarak
KİT'lerden kurtulursunuz.
Ama halkınızdan nasıl kur-
tulacaksınız" şeklinde konu-
şt.

Bayram Meral'in eleştiri-
lerinden sonra kürsüye ge-
len Devlet Bakanı Ali Şevki
Erek, ekonomideki problemlerin yılların birikimi olduğunu ve bugün neşter atılması halinde katlanacağını kay-
dederek, "Sayın Başba-
kan'ın 'Sıkıntı var. Neşter
vurmam gerekiyor' demesi
bile başlıbaşına bir olaydır"
diye konuştu. Yapılması ge-
rekenleri diyalog ve uzlaş-
ma içinde yapacaklarını
kaydeden Devlet Bakanı
Erek özelleştirme uygulama-
ları sırasında ortaya çıkacak
istihdamla ilgili meselelerin
sosyal güvenlik sistemi için-
de çözümleneceğini söyle-
di.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No: 10 ANKARA Tel: 433 31 25-26-27-28-29 Fax: 433 68 09 - 433 85 80	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZİM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel: 517 12 78 (3 Hat) Yenikapı / İSTANBUL Fax: 517 13 85
01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel: 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax: 229 85 92	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel: 342 22 40-51 Fax: 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: 231 73 55-56-57 Fax: 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel: 212 65 10 (20 Hat) Fax: 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 251 32 04 ZONGULDAK Fax: 253 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Üçyıldız Cad. No: 29 Subayevleri - ANKARA Tel: 318 39 79 Fax: 318 39 88
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: ADNAN ÖZCAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel: 274 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL Fax: 274 74 46	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax: 229 58 36 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax: 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkılâp Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel: 530 07 43 Fax: 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax: 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 30-31 ANKARA Fax: 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel: 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax: 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax: 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax: 528 62 07 Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax: 571 90 51 Tel: 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AGAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax: 231 52 19 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Fax: 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel: 321 18 99 İZMİT Fax: 321 34 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax: 434 57 04 Tel: 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax: 229 43 15 Tel: 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Fax: 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax: 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMİL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: 530 73 82 - 585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax: 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax: 229 13 03 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkılâp Sokak 20 Fax: 417 13 64 Tel: 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax: 231 89 36 Tel: 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax: 511 48 17 Tel: 514 06 94-96 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Ağaçırağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel: 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax: 251 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax: 513 93 68 Tel: 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax: 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax: (0392) 228 78 31 Tel: 227 24 44 Lefkoşe / KIBRIS